

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	23273 Кримськотатарська філологія, англійська мова та переклад
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	035 Філологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	23273
Назва ОП	Кримськотатарська філологія, англійська мова та переклад
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.02 кримськотатарська мова та література
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Косович Ольга Василівна, Мацкевич Андрій Романович, Чернявська Олександра Дмитрівна, Чик Денис Чабович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	21.02.2023 р. – 23.02.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/035/2022-2023/23273-crimean-tatar-philology-english-language-and-translation.pdf
Програма візиту експертної групи	https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/035/2022-2023/23273-Program-of-expert-visits.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма «Кримськотатарська філологія, англійська мова та переклад» за спеціальністю 035 Філологія за другим (магістерським) освітнім рівнем вищої освіти та процес її реалізації в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка справляє позитивне враження та загалом відповідає вимогам критеріїв акредитації. Інформація, подана в звіті про СО, була підтверджена додатковими доказами, наданими експертній групі, та учасниками освітнього процесу під час фокус-груп. ОНП «Кримськотатарська філологія, англійська мова та переклад» є затребуваною та важливою у державному контексті, що підтверджують роботодавці та інші зовнішні стейкхолдери. Обсяг ОНП відповідає вимогам чинного законодавства. Освітні компоненти ОНП відповідають спеціальності та сприяють досягненню програмних результатів навчання. Цілі, ПРН та програмна область ОНП загалом відповідають спеціальності 035 Філологія. Матеріально-технічні ресурси є достатніми для реалізації цілей і результатів навчання за ОНП. На ОНП існує високий рівень взаємодопомоги та співпраці між науково-педагогічними працівниками і здобувачами. Професійна та академічна кваліфікація викладачів відповідає цілям ОНП та дозволяє досягти програмних результатів навчання. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими, зрозумілими та забезпечують необхідний рівень професіоналізму. Здобувачі вищої освіти вмотивовані та мають можливості для розвитку soft skills. Випускники ОНП задоволені рівнем отриманих знань і компетентностей. Наявні окремі слабкі сторони та недоліки не є критичними для ОНП і можуть бути враховані у визначені у звіті терміни. Гарант ОНП, адміністрація Навчально-наукового інституту філології та Київського національного університету імені Тараса Шевченка відкриті до врахування рекомендацій і зауважень. Серед найближчих перспектив розвитку ОНП є активізація публікаційної активності науково-педагогічних працівників; заохочення здобувачів вищої освіти до виступів на науково-практичних конференціях і до публікацій у наукових часописах; удосконалення чинних процедур обговорення, моніторингу та оновлення ОНП через запрошення здобувачів, випускників і ширшого кола представників роботодавців.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. ОНП має чітко сформульовані цілі, які полягають у підготовці фахівців, здатних вирішувати завдання, пов'язані з використанням кримськотатарської мови та літератури, англійської та турецької мов. Фокус ОНП є унікальним для українських ЗВО. 2. До особливостей ОНП належить збереження та розвитку кримськотатарської мови на академічному та науково-дослідному рівні. ОНП враховує державний і законодавчий контекст розвитку кримськотатарської мови та є важливою для реалізації завдань Стратегії розвитку кримськотатарської мови на 2022-2032 роки. 3. У ЗВО застосовується електронна система запису на вибіркові ОК. 4. Матеріально-технічне обладнання навчальних аудиторій, лінгафонних кабінетів, «Центру кримськотатарської мови і літератури» та «Турецького центру інформації та досліджень», наукової бібліотеки ЗВО, забезпечує досягнення визначених ОНП цілей і програмних результатів навчання. 5. ОНП передбачає присвоєння професійних кваліфікацій «Викладач ЗВО» та «Перекладач (кримськотатарська мова)» за умови виконання здобувачем певних чітко окреслених вимог. 6. Сайт відділу академічної мобільності забезпечує інформування здобувачів і НПП про актуальні та широкі можливості міжнародного співробітництва. 7. НПП використовують інтерактивні методи навчання та викладання, спрямовані на творчий, дослідницький пошук розв'язання проблемних філологічних питань. 8. Налагоджено шляхи ефективного діалогу між НПП та здобувачами в умовах воєнного стану. 9. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича надає безкоштовний, дистанційний доступ для НПП і здобувачів ЗВО до міжнародних баз даних Scopus та Web of Science. 10. На ОНП наявна система інформування здобувачів вищої освіти щодо форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання; результати проходження контрольних заходів доступні для здобувачів у системі Triton Student та на сайті ЗВО. 11. У ЗВО впроваджено нормативно-правову базу щодо дотримання академічної доброчесності та внутрішні практики популяризації академічної доброчесності. Дотримання правил академічної доброчесності досягається також завдяки обов'язковості перевірки наукових робіт на наявність текстуальних запозичень на платформі Unichек. 12. Позитивною практикою є систематичне залучення зовнішніх екзаменаторів для проведення атестації здобувачів ОНП. 13. ЗВО залучає до викладання професіоналів-практиків, носіїв мови, які є одночасно і фаховими перекладачами, а також представників роботодавців до позааудиторної роботи та до проведення виробничої практики. 14. У ЗВО налагоджено систему консультаційної, організаційної, соціальної, освітньої та інформаційної підтримки здобувачів вищої освіти. Існує чітка процедура протидії конфліктним ситуаціям. 15. У ЗВО визначено процедури забезпечення якості освіти, регламентовані низкою відповідних положень. 16. Учасники освітнього процесу на ОНП мають відкритий доступ до інформації про свої права та обов'язки, які чітко визначені у нормативних документах ЗВО.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони та недоліки: 1. Досягнення ПРН14 не перевіряється на формах атестацій здобувачів ОНП. Окремі ПРН не узгоджені з відповідними ОК. Нормативні ОК 19 і ОК 20 відсутні у переліку ОК ОНП. Інтегральна компетентність відсутня у матриці відповідності ЗК і ФК ОК. 2. РП нормативної ОК 17 відсутня в матеріалах справи та на сайті Інституту. 3. ФК і ПРН ОНП не передбачають формування ФК, пов'язаних із опануванням турецької мови. Не збігаються формулювання ФК в ОНП і РП окремих ОК. Дві нормативні ОК, спрямованих на турецьку мову, не враховано у назві ОНП. 4. Зміст практик не був предметом розгляду на засіданнях кафедри тюркології. 5. Опитування здобувачів ОНП не передбачало визначення рівня задоволеності ФК, здобутими під час практики. 6.

Додаткові форми атестації не враховують час на підготовку здобувачами ОНП. 7. Дослідницькі методи представлені у 28 кредитах нормативних ОК. 8. Відсутні на сайті РП вибіркового ОК та окремих нормативних ОК. 9. Лише окремі здобувачі ОНП апробують результати своїх досліджень. 10. Нерелевантне використання російськомовних джерел у списках літератури РП окремих ОК. 11. Окремі викладачі ОНП мають низьку публікаційну активність. 12. Інклюзивне середовище Інституту потребує подальшого вдосконалення для реалізації права на освіту особами з особливими потребами. 13. Внутрішньонормативні підстави для розробки проекту ОНП не були застосовані вчасно. 14. Здобувачі та випускники не залучені до процедур обговорення ОНП; представництво роботодавців було обмежене одним учасником. Рекомендації: 1. Переглянути забезпечення ПРН ОК, ВК і нормативних ПРН в ОНП 2023 р. Включити додаткові форми атестації у перелік ОК ОНП і у матриці ОНП. Включити у матрицю відповідності інтегральну компетентність. 2. Розробити та затвердити РП нормативної ОК 17. 3. Уточнити формулювання ФК і ПРН для нормативних ОК, пов'язаних із опануванням турецької мови. 4. Обговорити зміст практик на засіданні кафедри тюркології; до опитування здобувачів ОНП включити питання щодо ФК, набутих під час практик. 5. На додаткові форми атестації виокремити кредити для самостійної роботи здобувачів ОНП. 6. Посилити дослідницьку складову в ОНП до 36 кредитів ЄКТС. 7. Заохочувати здобувачів ОНП до участі у неформальній освіті та програмах академічної мобільності. 8. Розмістити на сайті Інституту каталог усіх вибіркового ОК, які пропонуються здобувачам ОНП. Розмістити на сайті РП всіх обов'язкових і вибіркового ОК за ОНП. 9. Стимулювати апробацію результатів наукових досліджень здобувачів ОНП. 10. Оновити списки літератури в окремих РП ОК. 11. Стимулювати окремих НПП до наукових публікацій. 12. Залучати роботодавців та інших зовнішніх стейкхолдерів до викладацької роботи. 13. Розширювати інклюзивне середовище Інституту. 14. Залучити здобувачів, випускників і роботодавців до процедур проектування та моніторингу ОНП 2023 року, оприлюднити проект ОНП 2023 р.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОНП «Кримськотатарська філологія, англійська мова та переклад» має чітко сформульовані цілі, які полягають у підготовці фахівців, здатних: вирішувати професійно-наукові завдання, пов'язані з використанням кримськотатарської мови та літератури, англійської та турецької мов; провадити професійну діяльність у сферах, які дотичні до опрацювання письмових та усних текстів різних жанрів і стилів із науково-дослідною, критично-аналітичною, прикладною метою; до організації комунікації кримськотатарською, англійською та турецькою мовами. Цілі та мета ОНП чітко корелюють зі Стратегічним планом розвитку КНУТШ на період 2018-2025 року, затвердженому в новій редакції Вченою радою КНУТШу 12.12.2022 року (<https://bit.ly/3Yq6ucV>). Проведений зіставний аналіз ОНП і Стратегічного плану дозволяє стверджувати, що дана ОНП насамперед суголосна таким напрямкам і пріоритетам розвитку ЗВО, як упровадження освітніх мікропрограм (micro-credential) як складових ОП певного ступеня вищої освіти, зокрема її вибіркової складової, та присвоєння професійних кваліфікацій з урахуванням специфіки сучасного реформування системи визнання професійних кваліфікацій в Україні, а також є важливою для формування відповідних суспільних цінностей, що сприяють академічному розвитку мови кримськотатарського народу. Проведені онлайн зустрічі ЕГ із гарантом ОНП, випускниками, НПП і представниками адміністрації КНУТШ підтвердили, що фокус уваги ОНП спрямований на комплексну підготовку кваліфікованих тюркологів, які вільно володіють кримськотатарською мовою та знають кримськотатарську літературу; мають поглиблені знання з перекладознавства, методик викладання кримськотатарської мови та літератури, турецької та англійської мов; готові до практичного застосування набутих мовних і мовленнєвих компетенцій в усному мовленні та письмі та перекладі різножанрових текстів. Відповідно до даних із відкритих джерел, за відповідним РВО та спеціалізацією 035.02 кримськотатарська мова та література в Україні для здобувачів пропонуються лише дві ОП – у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка та Таврійському національному університеті ім. В.І. Вернадського (<https://bit.ly/3kCsaEE>). З огляду на спеціалізацію ОНП, дана ОНП відрізняється від іншої ОП за РВО магістр «Кримськотатарська філологія і журналістика, англійська мова та переклад» Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського, яка додатково передбачає набуття компетентностей для роботи журналістом у ЗМІ (<https://bit.ly/3mhiEaB>). З огляду на аналіз ОНП, відомостей СО, результати зустрічей з адміністрацією ЗВО, НПП та гарантом ОНП, ЕГ наголошує, що до особливостей ОНП також належить збереження та розвитку кримськотатарської мови як мови одного з корінних народів України на академічному та науково-дослідному рівні, що набуло вагомості та критичного значення після тимчасової окупації росією території АР Крим, де проживала та проживає переважна більшість носіїв кримськотатарської мови.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Для уточнення того, яким чином визначення цілей і ПРН ОНП здійснювалось із урахуванням позицій і потреб груп стейкхолдерів, ЕГ запросила у якості додаткового доказу копії протоколів (або витягів із протоколів) засідання кафедри тюркології за участі зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів у 2020-2022 рр., на яких би обговорювалися їхні міркування щодо моніторингу, вдосконалення ОНП та ймовірний спосіб врахування проведених опитувань. Відповідно до наданого витягу з протоколу №2 засідання кафедри тюркології Навчально-наукового Інституту філології КНУТШ від 28.10.2021 року на пропозицію директора ГО «Кримська родина» А. Куртсеїтової (рецензент ОНП 2022 року) було збільшено кількість годин, що відводяться на практичні дисципліни та ухвалено рішення про перегляд змісту робочих програм відповідних ОК ОНП. На засіданні кафедри тюркології (витяг з протоколу №8 від 23.04.2021 року) обговорювалися результати опитувань здобувачів за ОНП, які стосувалися визначених нормативних ОК. Було ухвалено рішення про підготовку нового опитування за всіма вибірковими ОК у наступному семестрі та за його результатами підготувати звіт на наступне засідання. Відповідно до наданих доказів (витягів з протоколів за 2020-2022 рр. і результатів опитувань здобувачів за даною ОНП) це рішення не було реалізоване – всі результати опитувань стосуються лише окремих нормативних ОК (II семестр 2020/2021 н.р. по ОК «Методологія наукових досліджень з кримськотатарської мови та літератури», «Основи другої східної мови для наукових цілей»; I семестр 2021/2022 н.р. по ОК «Актуальні питання лінгвістики тюркських країн», «Комунікативні стратегії кримськотатарської мови», «Усний та письмовий переклад»; I семестр 2022/2023 н.р. по ОК «Актуальні питання кримськотатарської лінгвістики», «Комунікативні стратегії кримськотатарської мови», «Усний та письмовий переклад (кримськотатарська мова)»). За результатами фокус-груп на етапі формування ОНП було неформалізовано залучено здобувачів відповідної бакалаврської ОП. ОНП 2022 року пройшла рецензування із залученням представників академічної спільноти інших ЗВО (кандидат філологічних наук, завідувач кафедри тюркської філології факультету сходознавства Київського національного лінгвістичного університету Т. Тімкова; доцент кафедри зарубіжної філології навчально-наукового інституту філології та журналістики Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського І. Дрига) та потенційних роботодавців (директор ГО «Кримська родина» А. Куртсеїтова; директор ДП «Кримський дім» А. Сеїтаблаєв). Рецензії не містять жодних рекомендацій.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Результати фокус-груп здобувачів, випускників і роботодавців підтверджують, що цілі ОНП та ПРН враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці та регіональний контекст. Як було підтверджено на зустрічах із ЕГ НПП, роботодавцями й іншими зовнішніми стейкхолдерами (зокрема, Головою Меджлісу кримськотатарського народу Р. Чубаровим, головою Кримськотатарського ресурсного центру Е. Барієвим, представниками ГО «Кримська родина», ДП «Кримський дім» та ін.) академічна спільнота ОНП є потужним осередком кримськотатарської культури в освітньому, науковому, видавничому, етнічному, просвітницькому та суспільно-політичному аспектах. Під час розробки та формулювання цілей ОНП у 2018 році було певною мірою враховано досвід аналогічної ОП Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського та ОП «Східна філологія, західноєвропейська мова та переклад: турецька мова і література» КНУ імені Тараса Шевченка: насамперед щодо відведеного кредитного часу та зміст ОК професійного спрямування. Також було враховано досвід викладання та вивчення кримськотатарської мови в Кримському інженерно-педагогічному університеті та Таврійському національному університеті ім. В.І. Вернадського у АР Крим до окупації росією. Відповідно до отриманої ЕГ інформації, аналогічні чи подібні іноземні ОП наразі відсутні. ОНП також враховує державний і законодавчий контекст розвитку кримськотатарської мови. Відповідно до Стратегії розвитку кримськотатарської мови на 2022-2032 роки (схвалено розпорядженням КМУ від 23.02.2022 р. № 224-р) до найголовніших проблем, які потребують розв'язання, і до яких дотична ОНП, є «відсутність належної словникової бази та галузевої термінології в багатьох сферах»; «відсутність необхідної кількості якісних навчальних посібників, самовчителів, підручників, у тому числі мультимедійних, з кримськотатарської мови на основі стандартів CEFR, а також енциклопедій, довідникової та іншої навчальної і наукової літератури кримськотатарською мовою»; «недостатність наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників для викладання у закладах ... вищої освіти, відсутність належних можливостей для підвищення їх кваліфікації» та ін. (<https://bit.ly/3mgTGIn>). На думку ЕГ, підготовка магістрів-філологів за даною ОНП є важливою для імплементації одного з основних завдань Стратегії – підготовка НПП високого рівня для ЗВО. Це також є важливим для розширення галузевого контексту даної спеціальності. Відповідно до Стратегії, у жовтні 2022 року Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України ініціювало створення Національного корпусу кримськотатарської мови (онлайн-платформа, яка виконуватиме функцію відкритої бази даних навчально-освітніх, наукових та інших матеріалів кримськотатарською мовою) на базі «Центру кримськотатарської мови і літератури» КНУТШ (<https://bit.ly/3y21j0M>).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Аналіз ОНП 2022 року засвідчує її відповідність вимогам стандарту вищої освіти України зі спеціальності 035 Філологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України № 871 від 20.06.2019 р.) (<https://bit.ly/3y1zysd>). ОНП дозволяє досягати результатів навчання, визначених чинним стандартом. ПРН ОНП 2022 року не вичерпуються ПРН, які визначені у стандарті: робоча група обґрунтовано також додала ПРН19. «Застосовувати сучасні педагогічні методики і технології в організації навчально-виховного процесу та методичної роботи у вищій школі» та ПРН20. «Використовувати спеціалізовані психологічні знання в організації основних видів діяльності у вищому навчальному закладі, застосовувати психологічні методи оптимізації навчально-виховного процесу» (щоправда, слід звернути увагу на застарілий термін «вищий навчальний заклад» у ПРН20). Також слід зазначити, що, відповідно до Наказу МОН «Про унесення змін до методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» № 584 від 30.04.2020 року, «атестаційний іспит (іспити) має бути спрямований на перевірку досягнення результатів навчання, визначених Стандартом та освітньою програмою» (<https://bit.ly/3kCeVUt>), але згідно ОНП 2022 року (с. 22-23) досягнення ПРН14. «Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів» не перевіряється на жодній із форм атестацій здобувачів вищої освіти. Додатково введені у ОНП ПРН19. «Застосовувати сучасні педагогічні методики і технології в організації навчально-виховного процесу та методичної роботи у вищій школі» та ПРН20. «Використовувати спеціалізовані психологічні знання в організації основних видів діяльності у вищому навчальному закладі, застосовувати психологічні методи оптимізації навчально-виховного процесу» мали б досягатися під час проходження виробничої практики (ОК 07), ПРН 19 за результатами вивчення ОК 09 «Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача» (див. «Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми» (с. 25 ОНП 2022 року). Також у ОНП 2022 року визначено окремі додаткові ПРН для досягнення результатів навчання за ОК вибіркового блоку. Незважаючи на професійну спрямованість ОК із вибіркового блоку «Методика викладання іноземних мов і літератур у вищій школі» та «Перекладознавство», лише одна вибіркова ОК «Підготовка навчально-методичної літератури з кримськотатарської та турецької мов» підсилює «нормативний» ПРН 15. Втім, і решта вибіркового ОК могли б кореспондувати з іншими «нормативними» ПРН (наприклад, ВБ 1.04 «Інтерактивні методи навчання кримськотатарської мови у вищій школі» підсилює досягнення ПРН 3, 6, 9 і 13 тощо).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: ОНП «Кримськотатарська філологія, англійська мова та переклад» має чітко сформульовані цілі, які полягають у підготовці фахівців, здатних вирішувати професійно-наукові завдання, пов'язані з використанням кримськотатарської мови та літератури, англійської та турецької мов. Цілі та мета ОНП чітко корелюють зі Стратегічним планом розвитку КНУТШ на період 2018-2025 року. Фокус ОНП є унікальним для українських ЗВО. До особливостей ОНП належить збереження та розвитку кримськотатарської мови як мови одного з корінних народів України на академічному та науково-дослідному рівні, що набуло вагомості та критичного значення після тимчасової окупації росією території АР Крим. ОНП також враховує державний і законодавчий контекст розвитку кримськотатарської мови, та є важливою для реалізації завдань Стратегії розвитку кримськотатарської мови на 2022-2032 роки (схвалено розпорядженням КМУ від 23.02.2022 р. № 224-р).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони: В ОНП 2022 року досягнення ПРН14. «Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів» не перевіряється на жодній із форм атестацій здобувачів вищої освіти. Окремі ПРН неузгоджені з відповідними ОК ОНП 2022 року (ПРН19. «Застосовувати сучасні педагогічні методики і технології в організації навчально-виховного процесу та методичної роботи у вищій школі» та ПРН20. «Використовувати спеціалізовані психологічні знання в організації основних видів діяльності у вищому навчальному закладі, застосовувати психологічні методи оптимізації навчально-виховного процесу» мали б досягатися під час проходження виробничої практики (ОК 07), ПРН 19 за результатами вивчення ОК 09 «Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача»). В ОНП 2022 року лише одна вибіркова ОК «Підготовка навчально-методичної літератури з кримськотатарської та турецької мов» підсилює «нормативний» ПРН 15. Рекомендації: Під час оновлення ОНП 2023 року слід переглянути забезпечення програмних результатів навчання ОК з метою врахування відповідності окремих ОК і додаткових ПРН, визначених і сформульованих робочою групою. Також слід врахувати те, що форми атестації мають бути спрямовані на перевірку досягнення результатів навчання, визначених чинним стандартом вищої освіти та ОНП. З огляду на професійну спрямованість ОК вибіркового блоку слід переглянути їхнє кореспондування з ПРН, які стосуються забезпечення нормативної складової ОНП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Підкритерії 1.1, 1.2 та 1.3 відповідають вимогам рівня відповідності Критерію 1. Цілі та мета ОНП суголосні Стратегічному плану розвитку КНУТШ на період 2018-2025 року (підкритерій 1.1), а під час їхнього формулювання було враховано думку стейкхолдерів (підкритерій 1.2). Цілі ОНП та ПРН враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, регіональний і державний контекст (підкритерій 1.3). Втім, підкритерій 1.4 відповідає вимогам Критерію 1 частково: окремі ПРН не узгоджені з відповідними нормативними та вибірковими ОК ОНП 2022 року; ПРН14 не перевіряється на жодній із форм атестацій здобувачів вищої освіти. З огляду на часткову невідповідність підкритерію 1.4 ЕГ оцінює рівень відповідності Критерію 1 як В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОНП 2022 року становить 120 кредитів ЄКТС. Обсяг ОК, спрямованих на формування загальних і фахових компетентностей за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, складає 90 кредитів ЄКТС (75% від загального обсягу), що відповідає чинному стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія для другого (магістерського) рівня ВО (наказ МОН № 871 від 20.06.2019 р.) (с. 7) (<https://bit.ly/3mjsfgP>). Обсяг вибіркових компонентів ОП 2022 р. складає відповідно 30 кредитів ЄКТС (25% від загального обсягу, що відповідає вимогам п.15 ч.1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту» та вимогам стандарту (с. 7)). ОНП і навчальний план містять обов'язкові компоненти й вибіркові компоненти ОП (вибіркові блоки «Методика викладання іноземних мов і літератур у вищій школі» та «Перекладознавство»). Практична підготовка складає 8 кредитів ЄКТС (ОК 7 «Виробнича (асистентська) практика з відривом (кримськотатарська мова)»). Визначено обсяг підготовки до атестації здобувачів вищої освіти в ОП і НП для ОК 20 «Кваліфікаційна робота магістра» (12 кредитів ЄКТС). Підсумкова атестація відбувається у вигляді захисту кваліфікаційної роботи (як визначено чинним стандартом (с. 9) (<https://bit.ly/3kvAPJ7>)), а також шляхом складання комплексного підсумкового іспиту з кримськотатарської мови, літератури та перекладу та підсумкового іспиту з англійської мови (впровадження додаткових форм атестації здобувачів вищої освіти передбачені у чинному стандарті (с. 12)).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОНП має чітку структуру, що засвідчує як її аналіз, аналіз НП, так і результати фокус-груп здобувачів, випускників і НПП. ОК, теоретична та практична підготовка студентів логічно взаємообумовлені та підпорядковані загальній меті ОП – підготовці «...фахівців-філологів, здатних вирішувати типові професійно-наукові завдання з кримськотатарської мови та літератури, англійської мови, та турецької мови, а також реалізовувати професійну діяльність у сфері аналізу, перетворення і оцінювання письмових та усних текстів різних жанрів і стилів (як із науково-дослідною, критично-аналітичною, так і з прикладною метою), організації успішної комунікації кримськотатарською, англійською та турецькою мовами» (с. 12 ОНП 2022 р.). На офіційному сайті Навчально-наукового інституту філології оприлюднено актуальну ОНП (містить загальну інформацію; інформацію про мету та характеристику програми, придатність до працевлаштування та подальшого навчання випускників; специфіку викладання, навчання та оцінювання на ОНП; програмні компетентності та результати навчання; інформацію про діючі договори із зарубіжними університетами-партнерами та про ресурсне забезпечення ОНП; перелік ОК і структурно-логічну схему ОНП; форми атестації; матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП і забезпечення ПРН ОК) та РП нормативних ОК (<https://bit.ly/3meXw4K>). Обов'язкові ОК, включені до ОНП, у сукупності дозволяють досягти ПРН. Слід зауважити, що відповідні обов'язкові ОК 19 «Комплексний підсумковий іспит з кримськотатарської мови, літератури та перекладу» й ОК 20 «Підсумковий іспит з англійської мови» відсутні у переліку ОК ОНП 2022 року (с. 18-19) і наявні лише у навчальному плані 2022 р. без зазначення кредитного часу (в ОНП 2022 р. зазначено всього 18 нормативних ОК). Тож ОП і НП потребують узгодження для врахування додаткових форм атестації та їхнього включення у перелік ОК ОНП та у відповідні матриці ОНП. Інтегральна компетентність відсутня у матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП, що потребує відповідної корекції. На час проведення експертизи РП нормативної ОК 17 «Англо-кримськотатарський переклад» відсутня в матеріалах справи та на сайті Навчально-наукового інституту філології (<https://bit.ly/3J3aA63>).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз ОНП 2022 р. та відповідних ОК засвідчує, що зміст ОП зорієнтований на предметну галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 Філології та визначену спеціалізацію 035.02 – кримськотатарська мова та література. Цілі навчання за ОНП корелюють із предметною областю та є суголосними загальним очікуваннями

здобувачів ОНП і загалом академічної спільноти. Нормативні ОК ОНП в їхній теоретичній (ОК «Методологія та організація наукових досліджень...», «Професійна та корпоративна етика» та ін.) та практичній реалізації (ОК «Виробнича (асистентська) практика з відривом (кримськотатарська мова)»), поєднання власне філологічних (ОК «Актуальні питання кримськотатарської лінгвістики», «Кримськотатарська література в контексті сучасних літературознавчих течій», «Сучасна кримськотатарська література», «Турецька мова: практичний курс (1-й та 2-й семестр)», «Методологія наукових досліджень з кримськотатарської мови і літератури», «Усний та письмовий переклад (кримськотатарська мова) (1-й та 2-й семестр)», «Англійська мова та переклад» та ін.) і психолого-педагогічних дисциплін («Педагогіка вищої школи...», «Психологія вищої школи», «Методика викладання кримськотатарської мови у вищій школі» та ін.), підготовка кваліфікаційної роботи, складання підсумкових іспитів з кримськотатарської мови, літератури та перекладу та з англійської мови сукупно засвідчують безпосередній зв'язок із спеціальністю. Водночас ЕГ звертає увагу на те, що зазначені в ОНП ФК і ПРН не передбачають формування компетентностей, прямо пов'язаних із опануванням турецької мови як нормативної ОК (в ОНП 2022 року ОК 06 «Багатосеместрова дисципліна Турецька мова: практичний курс (1-й та 2-й семестр)», ОК 14 «Основи другої східної мови для наукових цілей»). Формування відповідних ФК в ОНП і РП зазначених ОК не збігаються – так, ФК 7 в РП ОК «Турецька мова: практичний курс» і ОК «Турецька мова: усне мовлення» зазначено як «Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень з кримськотатарської, англійської та турецької мов», в той час як відповідний ФК в ОНП 2022 року – «Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень з кримськотатарської мови, літератури та перекладознавства». На думку ЕГ, наявність двох нормативних ОК, спрямованих на опанування здобувачами турецької мови як другої східної мови, також потребувало б відповідного врахування у назві ОНП. Також слід звернути увагу, що «літературознавчі» ФК 2 і ПРН 8 не корелюють зі змістом РП ОК 14 «Основи другої східної мови для наукових цілей» в ОНП 2022 року.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії відбувається у КНУТШ на основі «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ (друга редакція)» (<https://bit.ly/3mhMPhz>), «Положення про порядок реалізації студентами КНУТШ права на вільний вибір навчальних дисциплін» (<https://bit.ly/3mdDHeo>) і «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (<https://bit.ly/3SC3gSo>). Аналіз ОНП, НП, наданих додаткових доказів і сайту ЗВО, а також опитування ЕГ НПП, здобувачів і випускників ОНП засвідчують, що на ОНП реалізується формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів шляхом вибору ними дисциплін обсягом 25% від загального обсягу ОП, що відповідає Закону України «Про вищу освіту» (п. 15 ч.1 статті 62), а також вибору тем кваліфікаційних робіт. Здобувачі та випускники ОНП під час зустрічі з ЕГ підтвердили вільне обрання вибіркових ОК і тем кваліфікаційних робіт, продемонстрували обізнаність щодо механізму реалізації вибірковості. На даній ОНП здобувач вищої освіти може обрати один з 2-х вибіркових блоків («Методика викладання іноземних мов і літератур у вищій школі» або «Перекладознавство»), а також, відповідно до зазначених вище внутрішніх нормативних документів, може вибирати ОК з варіативної складової ОНП; із вибіркового блоку дисциплін НП іншої ОП того ж освітнього рівня; із блоку нормативних ОК іншої ОП того ж освітнього рівня; з блоку ОК НП іншої програми іншого освітнього рівня та з блоку нормативних ОК іншої ОП іншого освітнього рівня (за погодженням із директором Інституту); з каталогу курсів; із ОК іншого ЗВО за умови реалізації здобувачем права на академічну мобільність. Ознайомитись з переліком ОК вільного вибору здобувач може в персональному кабінеті студента у системі Triton Student, функціонал якої був продемонстрований ЕГ під час огляду матеріально-технічної бази та зустрічі зі здобувачами. Щоправда, у системі не були активними опції вибору ОК з інших ОП чи з каталогу курсів. На сторінці Інституту були відсутні РП відповідних вибіркових ОК на час проведення експертизи. Відповідно до додаткової інформації, отриманої від гаранта ОНП на додатковий запит, ОК з вибіркового блоку, який не було обрано, представлено лише анотаціями. НПП кафедр організують і проводять додаткові консультації, на яких здобувачам розповідається про зміст і специфіку ОК вибіркових блоків. Перед процедурою вибору блоку на початку другого року навчання, здобувачам ОНП проводять настановчу конференцію, де повторно пояснюють особливості вибіркових блоків.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

В ОНП 2022 року передбачено проходження обов'язкового ОК «Виробнича (асистентська) практика з відривом (кримськотатарська мова)». ОК формує наступні ФК, які важливі для отримання практичних навичок: ФК 6. «Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної – кримськотатарської спеціалізації для вирішення професійних завдань», ФК 11. «Усвідомлення сутності і змісту навчально-виховного процесу у вищій школі, знання механізмів та форм педагогічного супроводження, організації та здійснення освітнього процесу в сучасних умовах, а також розуміння педагогічної культури викладача та шляхів її вдосконалення», ФК 12 «Здатність розуміти психологічні чинники і детермінанти організації педагогічного процесу у вищій школі та соціально-психологічні явища, які опосередковують та зумовлюють процеси навчання і виховання.» За результатами зустрічей ЕГ із здобувачами та випускниками, а також з огляду на позитивні відгуки роботодавців, можна констатувати високий рівень практичної підготовки здобувачів. Відповідно до наданих протоколів засідань кафедри тюркології за останні два роки на засідання було запрошено одного представника роботодавців – директора ГО «Кримська родина» А. Куртсеїтову (рецензент ОНП 2022 року). З огляду на широке коло роботодавців, яке включає і

представників ГО «Кримська родина», на базі яких проходять практику здобувачі, ЕГ пропонує обговорити зміст практичної підготовки на окремому засіданні кафедри. Також на онлайн зустрічі з ЕГ окремі потенційні роботодавці (голова Кримськотатарського ресурсного центру Е. Барієв) висловили готовність до надання власних організацій як баз практик (відповідно до копій наданих договорів, офіційними базами практики виступає ГО «Кримська родина» і ТОВ «Майстер книг»). ЕГ також рекомендує до опитування здобувачів включити питання, які б визначали рівень задоволеності компетентностями, здобутими та/або розвиненими під час практичної підготовки.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз змісту ОНП 2022 року, ОК, та інформація отримана від здобувачів, випускників і НПП на онлайн зустрічах із ЕГ, підтверджує той факт, що формування соціальних навичок у здобувачів відповідає заявленим цілям, меті та завданням, і зумовлене специфікою ОНП. Набуття soft skills здобувачами ОНП здійснюється насамперед на комунікативно спрямованих ОК, що сприяють загальній соціалізації в академічному середовищі (ОК 11, 16, 17, 18 та ін.). В ОНП передбачено можливість для формування в здобувачів soft skills, які необхідні їм у професійній діяльності. Здобувачі проходять нормативну ОК «Виробнича (асистентська) практика з відривом (кримськотатарська мова)», під час якої, відповідно до змісту РП, розвивають професійну свідомість, культуру спілкування, формують теоретичну, практичну та особистісно-мотиваційну складові професійної компетентності. Також здобувачі ОНП активно беруть участь в культурних і просвітницьких заходах ГО «Кримська родина», ДП «Кримський дім» та ін., проходять на їхній базі практики, про що було повідомлено ЕГ на відповідній зустрічі представниками цих організацій.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Відповідно до аналізу ОНП, під час оновлення змісту було враховано вимоги чинного професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (затверджений Мінекономіки від 23.03.2021 р. № 610) (<https://bit.ly/3ZbqTDC>). Зіставний аналіз змісту ОК ОНП (зокрема й ОК вибіркового блоку «Методика викладання іноземних мов і літератур у вищій школі») та зазначених у чинному професійному стандарті трудових функцій викладача ЗВО та їх опису (с. 5-15) засвідчує, що зміст ОНП і ПРН дають змогу майбутньому випускникові виконувати відповідні трудові функції. Відповідно до ОНП 2022 року (с. 23) окремим рішенням ЕК здобувачеві ОНП також може бути присвоєна професійна кваліфікація 2310.2 Викладач закладу вищої освіти за умови: отримання загального середнього балу успішності за ОНП не менше 75 балів; складання ОК «Педагогіка вищої школи...»; «Психологія вищої школи»; «Методика викладання кримськотатарської мови у вищій школі», комплексного підсумкового іспиту з кримськотатарської мови, літератури та перекладу, підсумкового іспиту з англійської мови з балом успішності не нижче 75 балів; успішного проходження (не менше 75 балів) виробничої асистентської практики з відривом (кримськотатарська мова); вибору вибіркового блоку «Методика викладання іноземних мов і літератур у вищій школі» та успішного оволодіння ОК цього вибіркового блоку із середнім балом успішності не нижче 75 балів, успішного проходження (не менше 75 балів) вибіркової виробничої асистентської практики з відривом (англійська мова). Також окремим рішенням ЕК може бути присвоєна професійна кваліфікація 2444.2 Перекладач (кримськотатарська мова) за умови: вибору вибіркового блоку «Перекладознавство» та успішного оволодіння компетентностями ОК цього вибіркового блоку із середнім балом успішності не нижче 75 балів; складання ОК «Усний та письмовий переклад (кримськотатарська мова)»; «Англо-кримськотатарський переклад»; «Галузевий переклад»; «Жанрові теорії перекладу» та комплексного підсумкового іспиту з кримськотатарської мови, літератури та перекладу з балом успішності не нижче 75 балів; успішного проходження (не менше 75 балів) вибіркової виробничої перекладацької практики з відривом (кримськотатарська мова). ЕГ звертає увагу робочої групи ОНП на те, що наказ МОН України від 11.11.2022 року № 1006 «Деякі питання розміщення державного (регіонального) замовлення, поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей), спеціалізацій та присвоєння професійних кваліфікацій педагогічних працівників закладами фахової передвищої, вищої освіти», який передбачає, що «особам, які здобули ступінь магістра за освітньо-науковою програмою, присвоюється професійна кваліфікація “викладач закладу вищої освіти, дослідник”» (<https://bit.ly/3xZiZ4c>), мав би спонукати робочу групу ОНП до розробки проекту ОНП із відповідними змінами на рівні ОК у нормативному блоці для обов'язкового присвоєння професійної кваліфікації «викладач закладу вищої освіти» випускникам.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Співвіднесення обсягу окремих ОК ОНП регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка (друга редакція)» (<https://bit.ly/3iHiNLJ>). Обсяг часу, відведений для самостійної роботи студента, відповідно до даного Положення, становить за ОКР магістра від 67% до 75% (с. 44-45), а навчальний час в межах ОК для відповідного ОКР – від 25% до 33% (с. 58). Аналіз НП засвідчує врахування вимог Положення (за винятком ОК «Виробнича (асистентська) практика з відривом (кримськотатарська мова)» і «Кваліфікаційна робота магістра», де всі визначені кредити ЄКТС в ОНП і НП відведено на самостійну роботу, що зумовлено логікою змісту ОК). Відповідно до наданих результатів опитувань здобувачів ОНП і до результатів онлайн зустрічі ЕГ зі

здобувачами вищої освіти констатовано, що студентів задовольняє фактичний обсяг навантаження, а час на самостійну роботу, відповідно до РП та силабусів ОК, НП, є достатнім. На переконання ЕГ, на додаткові форми атестації (ОК 19 «Комплексний підсумковий іспит з кримськотатарської мови, літератури та перекладу» і ОК 20 «Підсумковий іспит з англійської мови» за НП 2022 року), впроваджені робочою групою ОНП, в ОНП і НП відповідно слід виокремити кредити ЄКТС, які б враховували час на підготовку до відповідних іспитів здобувачами ОНП. Відповідно до пункту 2.6. «Положення про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка (друга редакція)» зазначено, що у ЗВО ОНП підготовки магістра складає 120 кредитів ЄКТС, «у тому числі дослідницька складова в обсязі не менше ніж 36 кредитів ЄКТС» (с. 23). ЕГ звертає увагу, що, відповідно до аналізу «Матриці відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання» відомостей СО, методи навчання, які б передбачали виконання дослідницьких завдань здобувачами, представлені у наступних нормативних ОК: «Кваліфікаційна робота магістра» (12 кредитів ЄКТС), «Актуальні питання кримськотатарської лінгвістики» (3 кредити ЄКТС), «Комунікативні стратегії кримськотатарської мови» (4 кредити ЄКТС), «Основи другої східної мови для наукових цілей» (3 кредити ЄКТС), «Усний та письмовий переклад (кримськотатарська мова)» (6 кредитів ЄКТС), що загалом складає 28 кредитів ЄКТС. Таким чином дослідницька складова ОНП потребує підсилення відповідно до внутрішніх нормативних вимог КНУТШ, визначених у «Положенні про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка (друга редакція)», та з огляду на вимоги наказу МОН України від 11.11.2022 року № 1006 «Деякі питання розміщення державного (регіонального) замовлення, поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей), спеціалізацій та присвоєння професійних кваліфікацій педагогічних працівників закладами фахової передвищої, вищої освіти» щодо обов'язкового присвоєння здобувачам ОНП професійної кваліфікації «дослідник» (<https://bit.ly/3SC3pVy>). ЕГ пропонує розглянути такі потенційні форми організації освітнього процесу, як науково-дослідницький семінар і дослідницька практика.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти даної ОНП за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони: У ЗВО застосовується електронна система Triton Student для запису на вибіркові ОК. ОНП передбачає присвоєння професійних кваліфікацій 2310.2 Викладач закладу вищої освіти та 2444.2 Перекладач (кримськотатарська мова) за умови виконання здобувачем певних чітко окреслених вимог.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: Обов'язкові ОК 19 «Комплексний підсумковий іспит з кримськотатарської мови...» і ОК 20 «Підсумковий іспит з англійської мови» відсутні у переліку ОК ОНП 2022 р. і наявні лише у НП 2022 р. без зазначення кредитного часу. Інтегральна компетентність відсутня у матриці відповідності програмних компетентностей ОК ОНП. РП нормативної ОК 17 «Англо-кримськотатарський переклад» відсутня в матеріалах справи та на сайті Інституту. ФК і ПРН ОНП не передбачають формування ФК, прямо пов'язаних із опануванням турецької мови. Не збігаються формулювання відповідних ФК в ОНП і РП окремих ОК. Наявність двох нормативних ОК, спрямованих на опанування турецької мови, не враховано у назві ОНП. Зміст практичної підготовки не був предметом розгляду на засіданнях кафедри. Опитування здобувачів ОНП не передбачало визначення рівня задоволеності компетентностями, здобутими під час практики. Додаткові форми атестації в ОНП і НП 2022 р. не враховують час на підготовку до відповідних кваліфікаційних іспитів здобувачами. Відповідно до аналізу «Матриці відповідності ПРН, ОК, методів навчання та оцінювання» відомостей СО, методи навчання, які б передбачали виконання дослідницьких завдань, представлені у 28 кредитах ЄКТС нормативних ОК, в той час як відповідно до внутрішніх вимог, визначених у «Положенні про організацію освітнього процесу...», ця кількість має складати 36 кредитів. Недолік: Не було підготовлено проект ОНП, який би передбачав обов'язковість присвоєння професійних кваліфікацій «викладач закладу вищої освіти, дослідник» (після оприлюднення відповідного наказу МОН України від 11.11.2022 р. № 1006). Рекомендації: У 2023 р. ОНП і НП потребують узгодження для врахування додаткових форм атестації та їхнього включення у перелік ОК ОНП і у відповідні матриці ОНП. Також слід включити у матрицю відповідності програмних компетентностей ОК ОНП інтегральну компетентність. До початку 2023-2024 н.р. слід розробити та затвердити РП нормативної ОК «Англо-кримськотатарський переклад». В ОНП 2023 р. слід уточнити формулювання ФК і ПРН для врахування нормативних ОК, які передбачають формування компетентностей, пов'язаних із опануванням турецької мови. До кінця весняного семестру слід розмістити на сайті Інституту каталог усіх вибірових ОК, які пропонуються здобувачам ОНП. Відповідно до «Положення про порядок реалізації студентами КНУТШ права на вільний вибір НД» для цих вибірових ОК до початку процедури вибору мають бути розроблені РП. На додаткові форми атестації слід виокремити кредити ЄКТС, які б враховували самостійну роботу. До кінця весняного семестру потрібно обговорити зміст практичної підготовки на окремому засіданні; до відповідного семестрового опитування здобувачів включити питання, які б визначали рівень задоволеності

компетентностями, набутими під час практик. В ОНП 2023 р. слід посилити дослідницьку складову до 36 кредитів ЄКТС.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Загалом ОНП в цілому відповідає Критерію 2: ОК ОНП поділяються на нормативні та вибіркові в обсягах, визначених чинним стандартом вищої освіти (підкритерій 2.1); на ОНП реалізується формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів шляхом вибору ними ОК обсягом 25% від загального обсягу ОНП шляхом запису через внутрішню електронну систему Triton Student (підкритерій 2.4); ОНП дозволяє сформувати в здобувачів soft skills, які необхідні їм у професійній діяльності (підкритерій 2.6); ОНП враховує вимоги чинного професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» та дозволяє здобувачеві на вибір спеціалізуватися у професіях викладач ЗВО або перекладач (підкритерій 2.7). У контексті інших підкритеріїв існують слабкі сторони та недоліки, а саме: обов'язкові ОК «Комплексний підсумковий іспит з кримськотатарської мови...» і «Підсумковий іспит з англійської мови» відсутні у переліку ОК ОНП 2022 р. і наявні лише у НП 2022 р. без зазначення кредитного часу (підкритерій 2.2); зазначені в ОНП ФК і ПРН не передбачають формування компетентностей, прямо пов'язаних із опануванням турецької мови як нормативної ОК; наявність двох нормативних ОК, спрямованих на опанування здобувачами турецької мови як другої східної мови, слід було б урахувати у назві ОНП; «літературознавчі» ФК 2 і ПРН 8 не корелюють зі змістом РП ОК 14 «Основи другої східної мови для наукових цілей» в ОНП 2022 року (підкритерій 2.3); не проводилося формалізованого обговорення змісту практичної підготовки здобувачів, опитування здобувачів для визначення рівня задоволеності компетентностями, здобутими та/або розвиненими під час практичної підготовки (підкритерій 2.5). З огляду на те, що ці слабкі сторони та недоліки можна усунути поступово до кінця поточного навчального року, ЕГ оцінює рівень відповідності Критерію 2 як В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила та порядок прийому на навчання до Київського національного університету імені Тараса Шевченка оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО за посиланням: <https://vstup.knu.ua/rules>. Правила містять також норми і умови вступу на дану ОНП. Правила прийому містять чіткі і зрозумілі критерії обчислення конкурсного балу та визначають необхідність проведення фахових іспитів при вступі здобувачів на ОНП. Інформація щодо програми вступних іспитів до магістратури розміщена на сайті Навчально-наукового інституту філології у розділі “Вступ” (<https://cutt.ly/J8eFoay>). У розділі вступники зможуть ознайомитись із критеріями оцінки, загальною характеристикою мови, у якій зазначені теми з фонетики і фонології, лексикології, історії мови та список потрібної для вступу рекомендованої літератури. У вкладці “Вступ” (<http://surl.li/fbfo>) можна ознайомитись із відомостями про приймальну комісію, правилами прийому, переліком освітніх програм з розподілом ліцензованих обсягів, програмами вступних іспитів, список рекомендованих до зарахування на місця державного фінансування та програму ЄВІ, зміст яких викладено у зрозумілій для потенційних вступників формі. Вартість навчання вказана на окремій сторінці сайту (<http://surl.li/fbstd>). Дискримінації для потенційних вступників на зазначеній ОНП не виявлено. Під час зустрічей із представниками університету цю інформацію підтверджено.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Перелік вступних випробувань і їхні вагові коефіцієнти для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) зазначені у Додатку 3.2 Правил прийому на навчання до Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<https://cutt.ly/J8aRbGr>). Для вступу на програму “Кримськотатарська філологія, англійська мова та переклад” у 2022 році складався один іспит – фахове вступне випробування з коефіцієнтом – 1,0. Фахове вступне випробування передбачає виконання тестових завдань із кримськотатарської мови і літератури. Іспит поділяється на три частини: перевірка знань теоретичних аспектів і літератури та лексико-граматичне завдання. У програмі також згадується розділ “Оцінювання письмової відповіді (твору) вступного екзамену”, хоча іспит не передбачає такої форми контролю, що може призвести до непорозумінь вступників (<http://surl.li/femms>). На думку ЕГ, з огляду на те, що ОНП передбачає поглиблене вивчення англійської мови та перекладу, а зміст РП ОК «Англійська мова та переклад» (вивчається, згідно НП 2022 року, починаючи з 1 семестру) передбачає попередню наявність у здобувача рівня мовних і мовленнєвих компетентностей не нижче В1-В2, відповідний перелік вступних випробувань у 2022 році мав би містити відповідне фахове випробування.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності є доступними для всіх учасників освітнього процесу та розміщені на сайті Відділу академічної мобільності. Всі нормативні документи щодо визнання результатів навчання, здобутих в інших закладах освіти, як державних, так і закордонних (“Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУ ім. Тараса Шевченка”, “Положення про порядок перезарахування результатів навчання у КНУ ім. Тараса Шевченка”, “Інструкції по перезарахуванню дисциплін” та ін.) розміщені у вкладці «Нормативно-правова база» (<http://surl.li/klxb>). Сайт відділу академічної мобільності містить вичерпну та актуальну інформацію про міжнародні програми, гранти, програми обміну, університети-партнери та ін. (<https://mobility.univ.kiev.ua/?lang=u>). Результати навчання в іншому ЗВО, зараховуються на основі Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS). Перезарахування дисциплін здійснюється за такими правилами: дисципліни вільного вибору студента можуть бути перезараховані замість будь-яких дисциплін того самого вищого рівня університету-партнера, обов'язкові дисципліни та дисципліни вибору повинні мати повні або часткові співпадіння заявлених результатів навчання. У випадку, якщо результати навчання співпадають частково, перезарахування здійснюється в тій частці кредитів, яка припадає на результати навчання. Відділ академічної мобільності систематично проводить консультації стосовно питань академічної мобільності, зареєструватись на які можна на сайті (<https://cutt.ly/N8sgUt3>). Також опубліковано багато корисних для студентів презентацій та статей “Міжнародна академічна мобільність: стипендійні програми”, “Навчання за кордоном: з чого почати”, “Топ-7 порад, як здобути стипендію за кордоном” та ін. Здобувачі ОНП «Кримськотатарська філологія, англійська мова та переклад» мають можливість проходити стажування в Туреччині за програмою обміну Erasmus+, але, відповідно до отриманої інформації, бажаючих у поточному році не виявилось.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті, прописана в “Положенні про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка” від 06.02.2023 року (<http://surl.li/evxrd>). Як було з'ясовано на зустрічі з адміністрацією ЗВО, “Положення про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка” враховує «Порядок визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (Наказ МОН від 08.02.2022 р. № 130 зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16.03.2022 р. за № 328/37664). Під час зустрічі зі здобувачами ОНП було з'ясовано, що визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті на даній ОНП не практикується, проте окремі викладачі рекомендують проходження деяких курсів неформальної освіти за бажанням. Прикладів визнання результатів навчання, отриманих у неформальній чи інформальній освіті за цією ОНП, немає. ЕГ рекомендує заохочувати здобувачів ОНП до участі в процедурах визнання результатів, отриманих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони: Існує чітка та зрозуміла процедура прийому вступників, яка не містить дискримінаційних положень. Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, розміщені на сайті ЗВО та є доступними для всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони: Неточності у сформованій програмі вступних іспитів. Перелік вступних випробувань 2022 року не містив релевантне для ОНП фахове випробування з англійської мови. Рекомендації: Починаючи з наступного навчального року, рекомендується заохочувати здобувачів ОНП до участі в процедурах визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, та до участі у програмах академічної мобільності. Також до початку вступної кампанії 2023 року рекомендується переглянути програми вступних іспитів та усунути незначні технічні неточності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Критерій 3 загалом відповідає вимогам. У ЗВО існує чітка та зрозуміла процедура прийому вступників, яка не містить дискримінаційних положень (підкритерій 3.1). Правила визнання результатів навчання є доступними для всіх учасників освітнього процесу (підкритерій 3.3), також є розробленими правила визнання результатів неформальної освіти, хоча відсутня практика визнання результатів навчання на даній ОНП (підкритерій 3.4). Часткова невідповідність підкритерію 3.2 (неточності у програмі вступних іспитів; перелік вступних випробувань 2022 року не містив фахове випробування з англійської мови) не має критичного впливу на реалізацію ОНП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. **Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.**

Форми та методи навчання і викладання на ОНП визначені у розділі 4 «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (<https://cutt.ly/C36zakD>). Основні форми освітнього процесу реалізуються у низці методів (практичні, інтерактивні, наочні), відображених у відповідній таблиці відомостей СО, а також у РП, розміщених на сторінці кафедри тюркології (<https://bit.ly/3Ipa3zb>). На ОНП використовують інтерактивні методи, спрямовані на творчий, дослідницький пошук розв'язання проблемних філологічних питань, зокрема у формі лабораторних завдань, авторську концепцію яких пояснила на резервній зустрічі з ЕГ гарант ОНП. Здобувачі та випускники ОНП на зустрічах із ЕГ підтвердили, що форми та методи навчання і викладання в КНУТШ ефективні для досягнення всіх ПРН і сприяють максимальній готовності здобувачів до майбутнього працевлаштування та високій конкурентній здатності на українському та міжнародному ринках праці. Про велику потребу у випускниках ОНП як фахівців із кримськотатарської мови і позитивну співпрацю з ними вказали на зустрічі з ЕГ роботодавці та інші зовнішні стейкхолдери (зокрема, голова Меджлісу кримськотатарського народу Р. Чубаров, голова Кримськотатарського ресурсного центру Е. Барієв, представники ГО «Кримська родина», ДП «Кримський дім» та ін.). Студентоцентрованість ОНП визначається у розділі 4.3 Статуту КНУТШ (<https://bit.ly/3Inonms>), а механізми її реалізації – у частині 2 (розділ 3) «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (<https://bit.ly/3SDcMEN>). ЕГ під час візиту та інтерв'ю зі здобувачами встановила, що основні принципи студентоцентрованого підходу на ОНП реалізуються у таких аспектах: щосеместрові формальні та неформальні опитування здобувачів щодо якості освіти (актуальні результати формального моніторингу якого, окрім ІІ семестру 2021/2022 н.р., на запит ЕГ надіслані гарантом, однак відсутні на сайті кафедри), забезпечення академічної мобільності, вільний вибір вибіркового дисциплін і тем кваліфікаційних робіт, налагоджені шляхи комунікації з НПП (зокрема, у контексті дистанційного навчання та його технічного супроводу з урахуванням асинхронних засобів доступу до освітніх матеріалів, що важливо з огляду на обмеження електропостачання). Поняття академічної свободи затверджене в розділі 2 Етичного кодексу КНУТШ (<https://bit.ly/3kpxrzl>) і, відповідно до результатів зустрічі ЕГ з НПП, втілюється у вільному виборі форм і методів навчання та викладання, технологій для забезпечення дистанційного навчання, а також програм стажування.

2. **Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).**

Інформація щодо організації та змісту освітнього процесу опублікована на сайті кафедри тюркології (<https://bit.ly/3Zi2Br2>), у формі робочих програм для ОК, серед яких лише ті, що входять до переліку обов'язкових компонентів ОНП (окрім ОК «Комплексний підсумковий іспит з кримськотатарської мови і літератури та перекладу», який наявний лише у матеріалах АС; решта РП та анотацій вибіркового ОК долучені до справи на запит ЕГ). Структура робочих програм регламентована частиною 2, розділу 2.11 «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (<https://cutt.ly/C36zakD>), а також відповідною формою (<https://bit.ly/3m3cNoW>) та інструкцією щодо її наповнення (<https://bit.ly/3Z2LCtm>), «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу у КНУТШ» (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/POLOJENNIA-2010-1.doc>) передбачає вимоги до рівня досягнення запланованих ПРН та рівня сформованості ЗК і ФК. Критерії оцінювання розробляються НПП на основі цього Положення, оформлюються як розділ робочої програми та доводяться до відома здобувачів на першому занятті. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі ОНП підтвердили, що на всіх ОК у межах вступного заняття вони отримують необхідну інформацію про зміст дисциплін, форми контролю та критерії оцінювання. У контексті дистанційного навчання та проблем із електрозабезпеченням здобувачі на зустрічі з ЕГ продемонстрували та позитивно оцінили можливість асинхронного онлайн-доступу до навчально-методичних матеріалів ОК ОНП на платформі Google Classroom. З огляду на надані додаткові докази та відсутність РП окремих вибіркового ОК, ЕГ звертає увагу на те, що у пункті 2.1 «Положення про порядок реалізації студентами КНУТШ права

на вільний вибір навчальних дисциплін» зазначено, що на вибір здобувачам пропонуються виключно дисципліни, робочі навчальні програми яких були розроблені відповідно до вимог чинного законодавства та пройшли внутрішні процедури рецензування (<https://bit.ly/3xYHdLU>).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання та досліджень на ОНП визначається у «Положенні про Наукове товариство студентів та аспірантів КНУТШ» (<https://bit.ly/3XVhNJF>) та у розділі 1.8 «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (<https://bit.ly/41n7i4D>). Під час роботи з відомостями СО, додатковими документами, наданими ЗВО, та під час зустрічей із НПП, здобувачами та випускниками ЕГ пересвідчилася, що ОНП має освітньо-науковий фокус, який реалізується через залучення здобувачів до дослідницької діяльності в рамках відповідних ОК («Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності», «Методологія наукових досліджень з кримськотатарської мови та літератури», «Основи другої східної мови для наукових цілей»). Атестація випускників ОНП, зокрема, передбачає написання та публічний захист індивідуальної науково-дослідної, кваліфікаційної роботи. Аналіз тем кваліфікаційних робіт, наданих ЕГ як додатковий доказ, загалом підтверджує їхню відповідність фокусу та спеціалізації ОНП. Відповідно до наданих доказів ЕГ, лише окремі здобувачі ОНП у 2020-2022 рр. здійснили апробацію досліджень у формі публікації наукових статей і тез за матеріалами виступів на конференціях. Практику в наукових центрах здобувачі ОНП не проходять, однак на зустрічі з викладацьким складом ОНП ЕГ з'ясувала, що здобувачі та НПП кафедри тюркології беруть участь у міжнародному науковому проєкті зі створення Національного корпусу кримськотатарської мови (<https://bit.ly/3SnAB37>), ініційованого Міністерства Інтеграції України (<https://bit.ly/3YUxRvp>). З огляду на основну мету та освітньо-науковий фокус ОНП, ЕГ пропонує науковим керівникам кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти стимулювати апробацію результатів наукових пошуків та їхню участь у наукових конференціях упродовж періоду навчання.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Процедура перегляду змісту ОК визначена «Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (<https://bit.ly/3kmbkoR>). Упродовж навчального року оновлення або створення нових навчальних курсів та ОНП можуть ініціювати окремі штатні НПП, а також кафедри та/або науково-дослідні й дослідницькі підрозділи КНУТШ. Наприкінці кожного семестру зміни до ОК можуть пропонувати здобувачі, відгуки яких систематизує та узагальнює Студентський парламент Інституту. Підставою до змін в ОК, відповідно до наданих доказів ЗВО, може бути також і позиція зовнішніх стейкхолдерів, висловлена на засіданні кафедри тюркології. На зустрічі з НПП, роботодавцями та зовнішніми стейкхолдерами, а також на відкритій зустрічі ЕГ пересвідчилася, що викладачі даної ОНП де-факто закладають основи для відродження кримськотатарської філології, а відтак, з одного боку, займаються активною дослідницько-пошуковою роботою для збереження джерел кримськотатарської літератури (міжнародний проєкт Національного корпусу кримськотатарської мови <https://bit.ly/3SnAB37>), а з іншого – створюють сучасну навчально-методичну літературу, яка наразі не має вітчизняних чи закордонних аналогів (напр., публікація двох посібників із кримськотатарської мови асист. кафедри тюркології А. Сеїт-Джеліля). Залучення до викладання на ОНП носіїв мови, які водночас виступають кваліфікованими філологами (А. Сеїт-Джеліль, С. Слєст'єн), також сприяє якості відповідних ОК («Методологія наукових досліджень з кримськотатарської мови і літератури», «Комунікативні стратегії кримськотатарської мови», «Сучасна кримськотатарська література»). Водночас ЕГ виявила окремий, несистемний факт використання у списку літератури РП для двох ОК нерелевантних російськомовних джерел, присвячених проблемам російської філології, а саме: в ОК «Комунікативні стратегії кримськотатарської мови» («Исчерс О.С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи. Изд. 5-е.М.: Издательство ЛКИ, 2008. 288 с.») та в ОК «Методика викладання кримськотатарської літератури» («Силантьев Игорь Витальевич Лирический мотив в стихотворном и прозаическом тексте (статья первая) // Сибирский филологический журнал. 2009. No2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/liricheskiy-motiv-v-stihotvornom-i-prozaicheskome-tekste-statya-pervaya>» [на матеріалі творів І. Буніна]).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інформування про можливості реалізації міжнародної академічної мобільності здійснюється через сайт відповідного відділу КНУТШ (<https://bit.ly/3IuY2CW>), де розміщена актуальна інформація для здобувачів та НПП ЗВО (зокрема у контексті стажувань у Турецькій Республіці за програмою обміну Erasmus+), і для тих осіб, хто хоче відвідати ЗВО в рамках академічної мобільності (англійська версія сайту: <https://bit.ly/3kqzvHj>). «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» (<https://bit.ly/3KAcex5>) встановлює порядок організації участі у програмах академічної мобільності для учасників освітнього процесу ЗВО, у тому числі здобувачів РВО магістра. Участь у програмах академічної мобільності для НПП регулює «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників КНУТШ» (<https://bit.ly/3IPo8z6>). На зустрічі з ЕГ начальник відділу академічної мобільності КНУТШ Л. Галич вказала, що Інститут філології – один із лідерів академічної мобільності серед решти університетських навчально-наукових підрозділів, а її відділ, зокрема, працює для

організації подвійного дипломування здобувачів ОНП, перспективи якого через війну невідомі. В.о. директора Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича С. Канєвська під час зустрічі з ЕГ підтвердила, що у здобувачів та НПП є безоплатний та дистанційний доступ до ресурсів бібліотеки, наприклад до наукометричних БД Scopus та Web of Science. Відповідно до наданих ЕГ доказів, окремі НПП ОНП були учасниками закордонних конференцій та стажувань, зокрема: С. Сластьон (конференція “Science without boundaries – development in 21st century – 2017”, Будапешт, 27.08.2017), Г. Спотар-Аяр (Університет Істанбул Шехір, Стамбул, Туреччина, 2021), Н. Корчинська (Вища Духовна Семінарія – Wyższe Seminarium Duchowne Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego, Варшава, Польща, 2020) та ін. НПП на зустрічі з ЕГ повідомили, що є партнерами міжнародного проєкту зі створення Національного корпусу кримськотатарської мови (НККМ), який здобувачі ОНП допомагають оновлювати та формувати (<https://bit.ly/3m2FHFS>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони: НПП використовують не тільки традиційні, але й інтерактивні методи навчання і викладання (зокрема, у формі лабораторних завдань), спрямовані на творчий, дослідницький пошук розв'язання проблемних філологічних питань, що сприяють максимальній готовності здобувачів ОНП до майбутнього працевлаштування та високій конкурентній здатності на ринку праці, а також відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Наукової бібліотека ім. М. Максимовича надає безкоштовний, дистанційний доступ для НПП і здобувачів ЗВО до міжнародних баз даних Scopus та Web of Science. Позитивна практика: Сайт відділу академічної мобільності КНУТШ забезпечує інформування здобувачів і НПП щодо актуальних і широких можливостей міжнародного співробітництва, зокрема у контексті стажувань у Турецькій Республіці за програмою обміну Erasmus+.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабка сторона: Відсутні на сайті ЗВО робочі програми вибіркових та окремих обов'язкових освітніх компонентів ОНП. Недоліки: Лише окремі здобувачі ОНП активно апробують результати своїх досліджень у формі доповідей на наукових конференціях чи публікаціях. Нерелевантне використання російськомовних джерел в списках рекомендованої літератури робочих програмах нормативних ОК «Комунікативні стратегії кримськотатарської мови» та ОК «Методика викладання кримськотатарської літератури». Рекомендації: З наступного навчального року ЕГ пропонує науковим керівникам кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти стимулювати апробацію результатів наукових пошуків магістрантів і їхню участь у наукових конференціях упродовж періоду навчання. ЕГ рекомендує до початку наступного навчального року оновити списки рекомендованої літератури робочих програм ОК «Комунікативні стратегії кримськотатарської мови» та ОК «Методика викладання кримськотатарської літератури». Також до кінця весняного семестру поточного навчального року потрібно розмістити на сайті ЗВО робочі програми всіх обов'язкових та вибіркових ОК для ознайомлення зі змістом ОК не лише здобувачів і НПП, а й інших стейкхолдерів ОНП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Підкритерії 4.1 і 4.5 цілком відповідають вимогам Критерію 4. Форми та методи навчання і викладання відповідають цілям та ПРН ОНП з урахуванням принципів студентоцентрованості та академічної свободи (підкритерій 4.1). НПП ОНП, окрім стажувань і закордонних конференцій, залучені до міжнародного наукового проєкту, до якого також скеровують здобувачів; ЗВО забезпечує доступ до актуальної інформації про міжнародне співробітництво через сайт відділу академічної мобільності (підкритерій 4.5). Підкритерії 4.2, 4.3 та 4.4 відповідають вимогам Критерію 4 частково. Лише окремі здобувачі ОНП активно апробують результати своїх досліджень у формі доповідей на наукових конференціях чи публікаціях (підкритерій 4.3). На сайті ЗВО відсутні робочі програми вибіркових та окремих обов'язкових навчальних дисциплін, що унеможливило отримання інформації щодо змісту ОК у відкритому доступі (підкритерій 4.2). Також у списку літератури робочих програм для двох ОК виявлено нерелевантні російські джерела (підкритерій 4.4). З огляду на часткову невідповідність підкритеріїв 4.2, 4.3 і 4.4 ЕГ оцінює рівень відповідності Критерію 4 як В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Здійснення контрольних заходів у межах ОК ОНП задля перевірки досягнення ПРН регулюється насамперед «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (Наказ № 170-32 від 11.04.2022р.) (<https://bit.ly/3ZciXlB>), «Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу у КНУТШ» (Наказ № 384-32 від 12.06.2022 р.) (<https://bit.ly/3SBjxXB>). Формами контрольних заходів на даній ОНП є діагностичний, поточний і підсумковий контроль. Діагностичний контроль проводиться після закінчення роботи над темою/модулем фронтально у письмовій формі і надає можливість викладачам коригувати організацію навчального процесу. Поточний контроль навчальних досягнень здобувачів ОНП проводиться впродовж семестру з метою оперативного отримання об'єктивних даних про рівень сформованості компетентностей та досягнення ПРН із ОК ОНП. Відповідно до відомостей СО, поточний контроль може здійснюватися у формі контрольних робіт, тестів, письмових завдань, експрес опитування тощо. Аналіз робочих програм ОК і онлайн-зустріч ЕГ із викладачами засвідчує, що формами поточного контролю також є обговорення самостійно виконаних практичних завдань семінару, презентації індивідуальних проєктів (дослідницьких завдань), дискусії щодо викладених у них наукових проблем, аналізу матеріалу, способу представлення тощо, а також проведення тестування з питань семінару на основі самостійно опрацьованих джерел. Робочі програми ОК та результати оцінювання доступні для здобувачів на офіційному сайті КНУТШ та у електронній системі Triton Student, що було продемонстровано ЕГ на онлайн-зустрічі з магістрантами. Підсумковий контроль проводиться у формах екзамену, заліку або диференційованого заліку з конкретного ОК згідно НП та графіку освітнього процесу. «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (<https://bit.ly/3SFM5iL>) визначає такі контрольні заходи – іспит, залік, диференційований залік, вхідні та підсумкові контрольні роботи, захист курсових і кваліфікаційних/дипломних робіт тощо). Відповідно до наданих ЕГ зразків анкет опитувань і результатів моніторингу, до переліку питань включено ті, що стосуються чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Відповідно до результатів останнього опитування, наданих ЕГ, практично з усіх нормативних ОК контрольне оцінювання відповідає критеріям, зазначеним у робочих програмах. На онлайн-зустрічах з ЕГ здобувачі та випускники підтвердили зрозумілість і прозорість контрольних заходів і форм їхнього проведення.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до вимог чинного стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» (наказ МОН України від 20.06.2019) (<https://bit.ly/3J24uCT>) на даній ОНП передбачено випуск атестацію здобувачів вищої освіти у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра з лінгвістики/перекладознавства. Впроваджено додаткові форми, що дозволено у стандарті: обов'язкові ОК «Комплексний підсумковий іспит з кримськотатарської мови і літератури та перекладу» і «Підсумковий іспит з англійської мови». Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (<https://bit.ly/3kCzwIk>). В умовах карантину і воєнного стану діє «Тимчасовий порядок проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання у КНУТШ» (<https://bit.ly/3J2ktB7>). Робоча програма кваліфікаційної роботи магістра знаходиться у вільному доступі на сайті Інституту філології (<https://bit.ly/3J3bqQf>). Програма містить вимоги до написання роботи, критерії оцінювання, визначає ПРН, які оцінюються. Захист кваліфікаційної роботи здобувачів вищої освіти на ОНП проводиться у формі публічного захисту. Позитивною практикою на ОНП є систематичне залучення зовнішніх екзаменаторів для проведення атестації здобувачів ЗВО.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регулюється внутрішніми нормативними документами, зокрема «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (<https://bit.ly/3Yvbi8o>). На час проведення експертизи правила проведення контрольних заходів додатково регулюються «Тимчасовим порядком проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання у КНУТШ» (<https://bit.ly/3SBAJfA>). ЕГ переконалася в тому, що здобувачі ознайомлені з формами контрольних заходів та критеріями оцінювання, а об'єктивності та неупередженості сприяє зафіксована нормативно вимога регулярно інформувати здобувачів про кількість балів, набраних під час поточного контролю, можливість автоматично перевіряти й оцінювати завдання за допомогою електронної системи Triton Student. У «Положенні про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (<https://bit.ly/3Yfwpnk>) передбачено повторне проходження контрольних заходів для ліквідації академічної заборгованості, якщо здобувач отримав не більше двох незадовільних оцінок протягом навчального семестру. Студент має право на два перескладання: викладачеві; комісії. До складу такої комісії викладач, який приймав іспит (виставляв залік), як правило, не включається. Потенційна можливість процедури оскарження результатів контрольних заходів здобувачем передбачена у «Положенні про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (<https://bit.ly/3SHGJDp>), «Порядком вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ»

(<https://bit.ly/3KPOkhk>), «Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (<https://bit.ly/3Ya6E7Z>). У ЗВО не допускається перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки (п. 7.1.11 «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (Наказ № 170-32 від 11.04.2022р.) (<https://bit.ly/3J2iAnO>). Спілкування ЕГ зі здобувачами ОНП продемонструвало, що студенти ознайомлені з процедурами вирішення конфліктних ситуацій і знають свої права.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО розроблено низку документів, які регламентують дотримання стандартів та процедур академічної доброчесності: «Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУТШ» (<https://bit.ly/3ELsmbF>), Етичний кодекс університетської спільноти (<https://bit.ly/3EI7m5q>), «Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУТШ» (<https://bit.ly/3YbbvWk>), Ухвала КНУТШ «Вимоги етичної компетентності та запобігання неетичної поведінки представників університетської спільноти» від 05 квітня 2021 року (<https://bit.ly/3EIfzpm>), «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (підрозділи 9.8, 10.7 та окремі підпункти розділів 7 і 8) (<https://bit.ly/41tR6Pn>), «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу у КНУТШ» (підрозділ 5.3.) (<https://bit.ly/3mipDji>). Зустріч ЕГ зі здобувачами дала змогу ідентифікувати, що студенти даної ОНП розуміють терміни «академічна доброчесність», «унікальність», знають про наявні положення, що свідчить про чіткість та зрозумілість регламентації. Мотивація дотримання здобувачами академічної доброчесності полягає в: інформуванні їх щодо наслідків у разі порушення (незарахування роботи аж до дисциплінарної відповідальності: догана, письмове попередження, відрахування із КНУТШу); спілкуванні на тему важливості дотримання академічної доброчесності з гарантом ОНП. Відповідно до додаткових доказів і під час онлайн зустрічі зі здобувачами та НПП було з'ясовано, що технічно перевірка на унікальність виконується за допомогою платформи Unicheck; перевіряються 100% кваліфікаційних робіт, наукові тези, статті, тощо. КНУТШ традиційно бере участь у міжнародних проєктах спрямованих на впровадження принципів академічної доброчесності в практику вищої освіти України і популяризує їхні результати серед учасників освітнього процесу. Наприклад, проєкт «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ) (<https://bit.ly/3m6ocV4>) від Американських Рад з міжнародної освіти, який мав на меті об'єднати професійну спільноту освітян для обміну досвідом та співпраці задля підтримки академічної доброчесності та якості освіти й сприяння розвитку культури академічної доброчесності. Відповідно до наданої інформації ЕГ за час існування ОНП фактів порушення академічної доброчесності здобувачами не зафіксовано. За результатами проведених онлайн зустрічей із усіма представниками стейкхолдерів ОНП ЕГ стверджує, що політика академічної доброчесності втілена в інституційну культуру ЗВО та нормативно підкріплена відповідними внутрішніми документами та практиками.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони: На ОНП наявна система інформування здобувачів вищої освіти щодо форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання; результати проходження контрольних заходів доступні для здобувачів у електронній системі Triton Student та на сайті КНУТШ. У ЗВО впроваджено нормативно-правову базу щодо дотримання академічної доброчесності та внутрішні практики популяризації академічної доброчесності (зокрема, Етичний кодекс університетської спільноти). Дотримання правил академічної доброчесності досягається також завдяки обов'язковості перевірки наукових робіт на наявність текстувальних запозичень на платформі Unicheck. Позитивна практика: Систематичне залучення зовнішніх екзаменаторів для проведення атестації здобувачів ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабка сторона: Відсутність практики опитування здобувачів ОНП стосовно чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за вибірковими компонентами. Рекомендація: До кінця 2023 року слід удосконалити процедуру опитування здобувачів ОНП стосовно чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень, включивши до переліку ОК і ті, які були обрані здобувачами.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОНП в цілому відповідає вимогам Критерію 5. Підкритерій 5.1 відповідає вимогам Критерію частково: попри те, що здобувачі та випускники підтвердили зрозумілість і прозорість контрольних заходів і форм їхнього проведення, на ОНП проводяться систематичні опитування щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання лише для нормативних ОК. Форми атестацій здобувачів вищої освіти відповідають чинному стандарту вищої освіти. Позитивною практикою є залучення зовнішніх експертів для проведення атестації здобувачів ОНП. Тож підкритерій 5.2 відповідає вимогам. В результаті оцінки підкритерію 5.3 встановлено, що той відповідає вимогам Критерію 5: у ЗВО визначено чіткі правила проведення контрольних заходів і повторного їхнього проходження здобувачами. Підкритерій 5.4 цілком відповідає вимогам: принципи академічної доброчесності імплементовані в інституційну культуру КНУТШ, підкріплені нормативними документами, послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Проаналізувавши інформацію, подану в Таблиці 2 відомостей СО та додаткові документи, надані ЗВО, ЕГ дійшла висновку, що НПП, які забезпечують викладання на цій ОП, мають відповідні кваліфікації тим ОК, які викладають. Залучені до викладання НПП мають наукові ступені доктора або кандидата наук, вчені звання професора або доцента; публікації у наукових виданнях, що індексуються у міжнародних БД (О. Квасова, Л. Левицька, С. Сластьон, Г. Спотар-Аяр, Н. Корчинська, Л. Биркун), фахових виданнях України (Т. Кавицька, О. Квасова, Л. Биркун, Л. Левицька, В. Підвойний, С. Сластьон, Г. Спотар-Аяр, Н. Корчинська, У. Киричук-Хассан Саїд Хассан, А. Сеїт-Джеліль); є (спів)авторами монографій з професійної тематики, підручників, посібників (М. Рогожа, Н. Корчинська, Л. Левицька, О. Комар, Л. Биркун, А. Сеїт-Джеліль); А. Сеїт-Джеліль є перекладачем на кримськотатарську підручників з хімії та біології для 9-11 класів ЗЗСО та відеопроєкту «10 видатних кримських татар» («Більше ніж Крим»), 2020 р.; отримали свідоцтво про підвищення кваліфікації та/або (закордонне) стажування (С. Сластьон, І. Полякова, Л. Левицька, В. Підвойний, Г. Спотар-Аяр, У. Киричук-Хассан Саїд Хассан, А. Сеїт-Джеліль). Так, Н. Корчинська, яка викладає ОК «Методика викладання кримськотатарської мови у вищій школі», має публікації «The Role of Gender Policy in Turkish VET System. Comparative Professional Pedagogy» (2017, Scopus), «Development of Foreign Language Teachers' Diagnostic Competence in the System of Military Education» (2020, Scopus); авторка монографії «Системи оцінювання якості професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу» (2018); пройшла підвищення кваліфікації у Мовному центрі Стамбульського університету – семінарська програма «Викладання турецької мови як іноземної» (2021) та стажування «Академічна доброчесність: виклики сучасності» на базі Вищого Семінаріуму Духовного університету UKSW (Варшава, Республіка Польща (2020)). В. Підвойний, який забезпечує викладання ОК «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності», є автором публікацій, індексованих у Scopus: «Бібліотека-колекція Агатангела Кримського: структурно-функціональні параметри» (2021), «Програма «Цифрові трансформації в освіті, культурі, та мистецтві: нові можливості й досвід» (2022). А. Сеїт-Джеліль є координатором створення Національного корпусу кримськотатарської мови на базі КНУТШ. Викладачі С. Сластьон, Г. Спотар-Аяр є також і перекладачами, чий перекладацький досвід є важливим у формуванні ОК релевантних до перекладу. Важливим аспектом є те, що на ОНП працюють викладачі-практики, носії мови (А. Сеїт-Джеліль, С. Сластьон), а також науковці в царині тюркології (І. Дрига, В. Підвойний). Відповідно до аналізу матеріалів справи та додаткових доказів, окремі викладачі, які залучені до викладання на цій ОНП, мають низьку публікаційну активність у наукових часописах за останні 5 років (Н. Гребінь-Крушельницька, С. Паневіна, М. Рогожа).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

«Порядок конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУ імені Тараса Шевченка» (<https://bit.ly/3kui2xS>) та «Положення про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад у КНУТШ» (<https://bit.ly/3iEXiLF>) регулюють відбір кадрів. Під час зустрічей з НПП та адміністративним персоналом ЕГ з'ясувала, що у процесі конкурсного відбору враховуються наукова та педагогічна діяльність, зокрема: спеціальність і кваліфікація, науковий ступінь, вчене звання, кількість опублікованих наукових та науково-методичних праць, при цьому враховуються дослідження напрямок яких відповідає предметній спеціалізації ОП, наукова активність визначається показниками за останні п'ять років (за винятком декретних відпусток та періоду проходження військової служби). Для можливості подання документів до конкурсу викладач має провести відкрите заняття, яке попередньо погоджується кафедрою та призначаються рецензенти. Після цього кандидатура обговорюється на засіданні кафедри та, за умови позитивного рішення, рекомендується до затвердження Вченою радою ННІФ. Після проходження конкурсу з викладачем укладається контракт, термін якого складає від 1 до 5 років. Перед проходженням процедури переукладання контракту викладачі надають звіт про діяльність протягом звітного періоду, який обговорюється на кафедрі. ЕГ пересвідчилася, що НПП знають процедуру конкурсного відбору та

вважають її прозорою (<https://bit.ly/3IHzs22>). Конкурсні процедури дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму НПП для успішної реалізації ОНП. Під час зустрічі зі здобувачами та випускниками ЕГ отримала відгуки щодо високого рівня професіоналізму НПП, які викладають на цій ОНП (С. Сластьон, Г. Спотар-Аяр, А. Сеїт-Джеліль).

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час зустрічі з потенційними роботодавцями ЕГ встановила, що здобувачі, які навчаються на даній ОНП, проходять практики у ДП «Кримській дім», у ГО «Кримська родина», у видавництві «Майстер книг» та на Першому кримськотатарському телеканалі АТР. Формою співпраці із роботодавцями також є проведення спільних культурно-освітніх проектів і заохочувальних заходів, які організовує кафедра разом із роботодавцями. КНУТШ забезпечує можливість залучення до проведення публічних лекцій представників Мінреінтеграції та Уповноваженого Президента України у справах кримськотатарського народу. Під час спілкування з ЕГ Р. Чубаров, голова Меджлису кримськотатарського народу, зазначив, що попит на знавців кримськотатарської мови і літератури в Україні зростає, попри те, що мала батьківщина корінного народу – Крим, – тимчасово окупована росією. Координаторка Академічного форуму по Криму З. Табачна наголосила на важливості ОНП в аспекті підготовки високоякісних фахівців із кримськотатарської мови, перекладачів, здатних підтримати цю мову, відновити справедливість щодо корінного народу. Представник ГО «Кримська родина» Б. Аблаєв, представник ГО «Кримськотатарський ресурсний центр» Е. Барієв та представниця ДП «Кримський дім» П. Нестерова, зауважили про важливість побудови системи особистих контактів між молодшим поколінням перекладачів і знаними майстрами для передачі досвіду та навичок, про затребуваність спеціалістів такого напрямку. Загалом, на зустрічі було наголошено на Концепції розвитку кримськотатарської мови (ухвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2021 р. № 296-р) та Стратегії розвитку кримськотатарської мови на 2022-2032 рр. На зустрічі з ЕГ роботодавці наголосили на тому, що та кількість фахівців, яку готують українські університети, явно недостатня для задоволення потреб у таких спеціалістах через кілька років, і тим більше – після деокупації Криму. Під час онлайн-зустрічі з ЕГ здобувачі вищої освіти підтвердили, що в КНУТШ регулярно відбуваються майстер-класи та зустрічі з дипломатами різних рівнів, політичними діячами та випускниками, які досягли успіху за фахом.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Проаналізувавши відомості СО та інші документи, надані ЗВО, ЕГ дійшла висновку, що до викладання на цій ОНП систематично залучаються професіонали-практики, а до проведення виробничої практики з ОНП залучені представники роботодавців. Викладачі заохочують здобувачів до відвідування філологічних і перекладацьких семінарів, конференцій, вебінарів та інших заходів, що проходять в офлайн або онлайн форматах. Наприклад, члени робочої групи ОНП І. Покровська, С. Сластьон, Г. Спотар-Аяр є не лише викладачами, а й перекладачами. Їхній досвід у царині усного та письмового перекладу є важливим у формуванні ОК, релевантних до перекладу. Важливим аспектом є те, що на ОП працюють викладачі-практики, носії мови (А. Сеїт-Джеліль викладає ОК «Комунікативні стратегії кримськотатарської мови», «Методологія наукових досліджень з кримськотатарської мови і літератури», С. Сластьон – ОК «Сучасна кримськотатарська література», «Актуальні питання кримськотатарської лінгвістики», «Кримськотатарська література в контексті сучасних літературознавчих течій»; С. Сластьон була залучена до укладання тематичного плану з «Інтегрованого курсу: кримськотатарська мова та література для 1-6 класів» для дистанційного навчання Українського інституту розвитку освіти (м. Київ, 2022)), а також науковці в царині тюркології (І. Дрига, В. Підвойний). У. Киричук-Хассан Саїд Хассан, яка викладає ОК «Турецька мова: практичний курс», пройшла курс підвищення кваліфікації та розвитку педагогічних компетентностей викладачів (курс розроблений UGEN, НМЦОНП) та наукове стажування за програмою академічної мобільності Erasmus+ у Анатолійському університеті, м. Ескішехір, Турецька Республіка (2022 р.)). Під час онлайн-зустрічі з ЕГ здобувачі підтвердили, що регулярно відбуваються зустрічі з роботодавцями, але більшою мірою відбуваються вони поза аудиторними заняттями та носять добровільний характер. Роботодавці, які були присутні на зустрічі, також підтвердили, що долучались до проведення лише позааудиторних занять зі здобувачами ОНП. На зустрічі з ЕГ гарант ОНП погодилася стосовно рекомендації залучення роботодавців також і до аудиторних занять у форматі забезпечення вибіркового курсів, як активнішої форми співпраці в межах даної ОНП.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Під час відкритої зустрічі, а також зустрічі зі здобувачами, НПП та представниками адмінперсоналу, ЕГ з'ясувала, що провідною процедурою моніторингу рівня професіоналізму НПП є систематичні опитування, які проводяться на рівні ЗВО, окремих підрозділів, гаранта ОНП та окремих викладачів, що спонукає НПП до постійного підвищення рівня професіоналізму. З метою професійного розвитку викладачі беруть участь у професійних конференціях і заходах різного рівня поза університетом. На онлайн-зустрічі з ЕГ було зазначено, що викладачі беруть участь у наукових конференціях, підвищують рівень кваліфікації, та приймають активну участь у вдосконаленні ОНП (наприклад, А. Сеїт-Джеліль – задіяний координатором до створення Національного корпусу кримськотатарської мови на базі КНУТШ). Щорічно кафедра визначає викладачів із високою публікаційною активністю, які отримують

премії. При переукладанні контрактів з КНУТШ передбачається виконання індивідуальних вимог: публікація статей, методичних праць, формування кар'єрної траєкторії. У КНУТШ постійно проводяться короткотермінові тренінги: гарант ОНП С. Сластьон брала участь в освітній програмі підвищення кваліфікації для викладачів KNU Educators' week by Genesis (2022 р.), пройшла навчання за програмою МОН «Особливості розроблення та змістового наповнення навчальних програм вибіркових дисциплін» (2022 р.). Активна підтримка ЗВО також надається у вигляді інформування щодо можливостей академічної мобільності для НПП, а також подальшого юридичного супроводу. Можливості для підвищення кваліфікації оприлюднюються Інститутом післядипломної освіти, відділом академічної мобільності КНУТШ, відділом міжнародних зв'язків. Викладачі підтвердили можливість доступу до таких програм: KNU professionals Digital skills Pro – програми розвитку цифрових компетентностей викладачів, KNU Teach Week – платформи для фахового розвитку НПП, можливості підвищення рівня пед. майстерності. Також ЕГ зазначає наявність у ЗВО постійної служби психологічної підтримки, яка, відповідно до результатів онлайн зустрічі, оперативно реагує на нові виклики у часі війни й активно працює з березня 2022 р., проводячи онлайн тренінги та надаючи консультації через телеграм-канал, що є проявом піклування ЗВО про своїх працівників і здобувачів.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Науково-педагогічні працівники за результатами їхньої діяльності заохочуються у вигляді виплати премій (наказ ректора № 71-32 від 31.01.2014 р. «Про затвердження Положення про стимулювання співробітників Київського національного університету імені Тараса Шевченка за результатами наукової діяльності» (<https://bit.ly/3IDagd2>), розпорядження ректора «Про створення комісії з матеріального заохочення» від 10.12.2018 р. за №113 (<https://bit.ly/3ENaqgR>), «Положення про заохочувальні відзнаки КНУТШ» (<https://bit.ly/3ENSWRF>)). Як передбачено у «Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 рр.» (Нова редакція від 14.12.2022 р.) (<https://bit.ly/3J1WmlT>) у ч. І. Розвиток людського потенціалу, ЗВО наголошує на розробленні системи заохочення науковців, та систематичне преміювання кращих із науковців, які мають високу публікаційну активність, стимулювання молодих науковців брати участь в конкурсах наукових робіт та удосконалення системи загальноуніверситетських нагород і відзнак, забезпечення публічного вручення нагород на факультетах/в навчально-наукових інститутах/інститутах. КНУТШ є учасником програми вдосконалення викладання у вищій освіті України (Ukraine Higher Education Teaching Excellence Programme) та проекту «Якісне навчання через якісне викладання», метою якого є покращення якості викладання навчальних дисциплін та підвищення ефективності навчального процесу за допомогою впровадження сучасних методик і технік. За результатами участі в проекті КНУТШ вдосконалив Положення про підвищення кваліфікації НПП, передбачивши в ньому можливість різних траєкторій професійного зростання викладачів; вдосконалює власні сертифікатні програми; проводить тематичні воркшопи на платформі професійного розвитку викладачів КНУТШ. ЗВО підтримує та допомагає у публікації статей, зокрема, співробітники кафедри тюркології мають можливість публікації статей у фаховому збірнику «Folia Philologica» за кошт КНУТШ. Під час зустрічі з ЕГ, НПП підтвердили інформацію щодо нематеріального та матеріального заохочення, яке надає їм ЗВО. Система нематеріальних заохочень включає нагородження почесними відзнаками та грамотами інституцій різних рівнів, серед матеріальних заохочень – премії, що призначаються за результатами їхньої роботи. Під час відкритої зустрічі з ЕГ викладач Г. Спотар-Аяр зазначила, що ЗВО має гнучку систему рейтингування НПП у межах кожної кафедри за підсумками календарного року, в якому враховуються всі види наукової, організаційної, методичної діяльності НПП, що визначає подальше преміювання викладачів.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони: ЗВО залучає професіоналів-практиків, носіїв мови, які є одночасно і фаховими перекладачами, а також представників роботодавців до позааудиторної роботи та до проведення виробничої практики з ОНП. У ЗВО наявна систематична практика матеріального та нематеріального заохочення НПП за здобутки у науковій і професійній діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони: Окремі викладачі, які залучені до викладання на цій ОНП, мають низьку публікаційну активність у наукових часописах за останні 5 років (Н. Гребінь-Крушельницька, С. Паневіна, М. Рогожа). Рекомендації: З наступного навчального року ЕГ рекомендує стимулювати окремих НПП до публікацій у провідних наукових виданнях. З наступного навчального року ЕГ рекомендує залучати роботодавців й інших зовнішніх стейкхолдерів як сумісників до викладацької роботи, зокрема у форматі забезпечення вибіркових ОК.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОНП загалом відповідає Критерію 6. НПП, які забезпечують викладання на цій ОП, мають відповідні академічні та/або професійні кваліфікації тим ОК, які викладають, проте варто активізувати публікаційну діяльність окремих викладачів (Н. Гребінь-Крушельницька, С. Панєвіна, М. Рогожа) (підкритерій 6.1). Процедури конкурсного добору викладачів враховують виконання за останні 5 років видів і результатів наукової та професійної активності відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та результати анонімного опитування здобувачів (підкритерій 6.2). Практика залучення роботодавців до позааудиторної роботи є ефективним засобом сприяння майбутній професійній діяльності здобувачів за цією ОП (підкритерій 6.3), проте рекомендується залучати представників роботодавців і до аудиторної роботи (підкритерій 6.4). До викладання на цій ОП залучені професіонали-перекладачі, носії кримськотатарської мови, тюркологи (підкритерій 6.4). У ЗВО запроваджена власна система курсів підвищення кваліфікації (підкритерій 6.5). У ЗВО діє система матеріального та нематеріального заохочення розвитку викладацької майстерності НПП (підкритерій 6.6). З огляду на часткові відповідності підкритеріїв 6.1 і 6.4 рівень відповідності Критерію 6 ЕГ оцінює як В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ переглянула площі Інституту для реалізації навчального процесу, які наявні в достатній кількості для контингенту даної ОП. Під час зустрічі експерти переглянули детальний відеотур у режимі реального часу, де було продемонстровано аудиторії, приміщення кафедри, суспільні простори та укриття. У додаткових матеріалах ЕГ мала змогу ознайомитись з фото та відео з гуртожитку (<http://surl.li/fdswz>) та спортивного комплексу ЗВО (<http://surl.li/fdsxh>), які мають хороший стан для забезпечення якісного навчання та відпочинку. Матеріально-технічне обладнання навчальних аудиторій, лінгафонних кабінетів, «Центру кримськотатарської мови і літератури» та «Турецького центру інформації та досліджень», наукової бібліотеки ЗВО, відповідно до наданих доказів ЕГ і продемонстроване під час огляду матеріально-технічної бази, дозволяє здобувачам ОП успішно набувати відповідні загальні та фахові компетентності. У мовному центрі здобувачі можуть ознайомитись з рідкісною літературою з особистих колекцій викладачів кафедри тюркології. Відповідно до огляду бази, аудиторії, де проходять навчальні заняття з даної ОП, забезпечені телевізорами або комп'ютерами та усім необхідним офісним обладнанням.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей із адмінперсоналом відзначено, що КНУТШ забезпечує вільний доступ усіх учасників освітнього процесу до інфраструктури та інформаційних ресурсів. У викладачів та здобувачів ОП є доступ до електронних ресурсів, користування бібліотекою, навчально-методичних матеріалів, інформаційних фондів (<http://surl.li/bfyqd>). Також у студентів є доступ до електронної системи Triton Student та Гугл-класів. Під час навчання студенти мають можливість користуватися мережею Wi-Fi.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Експертна група переконалася, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Під час огляду матеріальної бази було продемонстровано укриття достатнього розміру. Під час воєнного стану запроваджено позмінне навчання, щоб мати змогу забезпечити укриттям всіх учасників освітнього процесу. У коридорах Інституту та в укритті наявні шафи з протипожежним обладнанням. На сходах є яскраві відмітки для орієнтації у разі задимлення приміщень. Функціонують психологічна служба (<https://psyservice.knu.ua/>), медичний пункт, клініка (<https://clinic.knu.ua/>) та Інститут психіатрії КНУТШ (<http://surl.li/ewpgh>). Захист прав та інтересів здобувачів вищої освіти здійснюється через студентське самоврядування, під час зустрічі був продемонстрований відповідно обладнаний кабінет студентської ради. Результати опитувань щодо потреб студентів можна переглянути за посиланням (<http://surl.li/ajqrd>). Функціонує Центр іноземних мов КНУ імені Тараса Шевченка (<http://langcenter.knu.ua>), у якому пропонують курси з іноземних мов та є можливість отримати мовний сертифікат. Під час зустрічі з ЕГ студенти розповіли про тематичні творчі заходи, на які їх залучали у докарантинний і довоєнний час, про студентські конференції та інші заходи, які в повній мірі задовольняють інтереси та потреби здобувачів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

За результатами зустрічі зі студентами виявлено, що початкова інформаційна підтримка здійснюється викладачами групи, крім того є Telegram-групи, Facebook- та Instagram-сторінки кафедри. Проводяться опитування студентів щодо їх потреб та інтересів. Також через студентське самоврядування студенти можуть висловлювати свої пропозиції та ідеї. У КНУТШ організована психологічна та медична підтримка, зазначені у підкритеріях вище. У КНУТШ функціонують: Відділ академічної мобільності (<http://surl.li/bfmqd>), Відділ сприяння працевлаштуванню (<http://jobs.knu.ua>), Молодіжний центр культурно-естетичного виховання (<http://surl.li/eskvz>), Центр комунікацій (<http://surl.li/ewpkt>) та ін. Під час зустрічей відмічена достатня поінформованість студентів, браку інформаційної та іншої підтримки не виявлено.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На даній ОНП не навчаються особи з особливими освітніми потребами. Вхід у корпус, та сходи на перший поверх корпусу обладнані пандусом, також є жовті смуги на сходах для людей з вадами зору та обладнані туалети з широкими дверними прорізами. Для маломобільних здобувачів доступний тільки перший поверх, що унеможливує комфортне потрапляння до деяких громадських зон на інших поверхах. Під час зустрічі ЕГ зі студентським самоврядуванням, було зазначено, що заняття для груп, у яких наявні студенти з обмеженими фізичними можливостями, проводять на першому поверсі. На сайті в розділі "Університет рівних можливостей" є пам'ятка "Про правила комунікації із людьми з інвалідністю", Порядок супроводу осіб з інвалідністю (<http://surl.li/fcejn>) та Концепція розвитку інклюзивної освіти "Університету рівних можливостей" (<http://surl.li/eeqcc>).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

За результатами фокус-груп ЕГ констатує, що у ЗВО наявна чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій. У разі виникнення суперечливих питань з НПП здобувачі можуть звернутися до Студентської ради, яка систематизує такі звернення та передає до керівництва КНУТШ для подальшого вирішення. Процедура протидії конфліктним ситуаціям регулюється такими документами: Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ (<http://surl.li/fdmju>), Порядок вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ (<http://surl.li/epokl>), Етичний кодекс університетської спільноти (<http://surl.li/etgce>), Порядок запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству в КНУТШ (<http://surl.li/fdmkp>). Розроблена пам'ятка норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу КНУТШ (<http://surl.li/duwqz>), у яких висвітлені норми поведінки учасників освітнього процесу. Для протидії корупції відбувається інформування учасників освітнього процесу (<http://surl.li/dkory>). Всі вище зазначені документи розміщені у вільному доступі на сайті КНУТШ та доступні для вивчення учасниками освітнього процесу. Конфліктних ситуацій, скарг, пов'язаних з конфліктними ситуаціями, сексуальними домаганнями та дискримінацією, на даній ОНП не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони: Матеріально-технічне обладнання навчальних аудиторій, лінгафонних кабінетів, «Центру кримськотатарської мови і літератури» та «Турецького центру інформації та досліджень», наукової бібліотеки ЗВО, забезпечує досягнення визначених ОНП цілей та програмних результатів навчання. У ЗВО налагоджено систему консультативної, організаційної, соціальної, освітньої та інформаційної підтримки здобувачів вищої освіти. Існує чітка процедура вирішення і протидії конфліктним ситуаціям.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Недолік: Інклюзивне середовище Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка потребує подальшого вдосконалення для реалізації права на освіту особами з особливими потребами. Рекомендації: З початку наступного навчального року рекомендується планово покращувати та розширювати інклюзивне середовище Навчально-наукового інституту філології Київського національного

університету імені Тараса Шевченка для забезпечення безперешкодного доступу до всіх приміщень, які мають використовуватись в освітньому процесі, включаючи «Центр кримськотатарської мови і літератури», актову залу та укріття.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Вимоги критерію 7 загалом дотримано в наступних підкритеріях: матеріально-технічне обладнання навчальних аудиторій, лінгафонних кабінетів, «Центру кримськотатарської мови і літератури» та «Туецького центру інформації та досліджень», наукової бібліотеки ЗВО дозволяє здобувачам ОНП успішно навчатися (підкритерій 7.1); забезпечено вільний доступ усіх учасників освітнього процесу до інфраструктури та інформаційних ресурсів (підкритерій 7.2); освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (підкритерій 7.3); налагоджена система консультаційної, організаційної, соціальної, освітньої та інформаційної підтримки здобувачів (підкритерій 7.4); існує чітка процедура вирішення і протидії конфліктним ситуаціям (підкритерій 7.6). Недолік за підкритерієм 7.5 не є критичним для здійснення освітнього процесу та може бути вирішеним у робочому порядку.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП визначено у частині 2, розділі 9 «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (<https://bit.ly/3IUwTLn>). Згідно з цим Положенням періодичний перегляд ОНП для її безперервного вдосконалення та відповідності потребам студентів і ринку праці становить один раз на 2, 3, 4 або 5 років або ж за умови ініціації чітко визначених пропозицій до змін. Здобувачі, НПП, гарант та адміністративний персонал під час зустрічей з ЕГ підтвердили, що вони постійно комунікують щодо можливих змін в ОНП. Відповідно до наданих ЕГ доказів і проведених онлайн зустрічей, на засіданнях кафедри відбуваються обговорення та внесення змін до навчальних планів та ОНП (враховуються опитування студентів, навчальні потреби/запити/рекомендації викладачів, заслуховуються побажання та пропозиції роботодавців). Зокрема, у 2021 р. після звернення А. Куртсеїтової, директора ГО «Кримська родина», було прийнято рішення переглянути та збільшити кількість годин для навчальних дисциплін, пов'язаних із практичним застосуванням кримськотатарської мови та її перекладом, а також переглянути зміст робочих програм відповідних ОК. Так само НПП на зустрічі з ЕГ підтвердили, що зазначена у відомостях СО заміна в ОНП дисциплін загально-тюркського спрямування на конкретні відбулася для врахування побажань здобувачів, висловлених у 2020-2021 рр. ЕГ звертає увагу, що до підстав для ініціації пропозицій щодо внесення змін до затверджених описів ОП у пункті 2.2. розділу 2 частини 2 «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (<https://bit.ly/3IUwTLn>) аргументовано включено «зміни у нормативних документах, які регулюють питання змісту освіти за відповідним рівнем та/або спеціальністю». Як зазначено у критерії 2, наказ МОН України від 11.11.2022 року № 1006 «Деякі питання розміщення державного (регіонального) замовлення, поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей), спеціалізацій та присвоєння професійних кваліфікацій педагогічних працівників закладами фахової передвищої, вищої освіти» регламентує, що «особам, які здобули ступінь магістра за освітньо-науковою програмою, присвоюється професійна кваліфікація «викладач закладу вищої освіти, дослідник»» (<https://bit.ly/3Ze8nuq>). Отже, даний Наказ МОН України передбачає зміни щодо присвоєння професійних кваліфікацій та відповідні зміни щодо форм атестацій у контексті даної ОНП. Як зазначено у відповідному Положенні, «у випадку необхідності внесення таких змін необхідно розробляти нову освітню програму» (с. 55) (<https://bit.ly/3IUwTLn>). На час проведення акредитаційної експертизи проєкт ОНП 2023 р. ще не був оприлюднений на сайті Інституту (відповідний проєкт також відсутній у додаткових матеріалах відомостей про самооцінювання).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Моніторинг думки здобувачів щодо якості освітнього процесу один раз на рік може ініціювати відділ забезпечення якості освіти ЗВО, згідно з частиною 2, розділом 3.12 «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (<https://bit.ly/3IUwTLn>). Узагальнені результати такого моніторингу для ЗВО оприлюднені онлайн (<https://bit.ly/3xTPLEo>). Водночас, відповідно до зустрічей ЕГ з НПП та здобувачами, студенти кожного семестру залучаються до періодичного перегляду ОНП шляхом анонімного опитування щодо якості викладання фахових ОК, яке організовує гарант у Google Forms (<https://bit.ly/3Z6xWgY>). Результати таких опитувань

відсутні на сайті Інституту, проте на запит ЕГ долучені до справи (окрім II семестру 2021/2022 н.р.). Результати опитувань здобувачів, згідно з наданим ЕГ протоколом, стають предметом обговорень на засіданні кафедри тюркології. Здобувачі на зустрічі з ЕГ також підтвердили, що можуть безпосередньо та неформалізовано висловлювати свої побажання щодо перегляду ОНП куратору та гаранту: наприклад, у 2021 р. було взято до уваги пропозицію збільшення практичних годин із кримськотатарської мови. На основі отриманої інформації ЕГ рекомендує під час розгляду питань про моніторинг, перегляд та оновлення ОНП періодично запрошувати здобувачів ОНП на засідання кафедри тюркології. Паралельне опитування здобувачів щодо якості освітнього процесу, відповідно до онлайн інтерв'ю ЕГ з представниками студентського самоврядування ЗВО, може ініціювати студентський парламент Інституту філології КНУТШ. Результати опитування, організованого студентським самоврядуванням, передаються на розгляд адміністрації Інституту. К.-К. Ясуда, секретар Студентського парламенту Інституту, під час зустрічі з ЕГ підтвердив, що у контексті війни та проблем з електропостачанням наслідком такого опитування у 2022 р., було звернення директора Інституту до НПП щодо потреби використання асинхронних платформ дистанційного навчання.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЕГ зустрілася з представниками роботодавців, які підтвердили свою зацікавленість у працевлаштуванні випускників ОНП, а також вказали на активні робочі проекти, до яких вони залучені: представник ГО «Кримська родина» Б. Аблаєв, представник ДП «Кримський дім», представник ГО «Кримськотатарський ресурсний центр» Е. Берієв, координаторка Академічного форуму по Криму З. Табачна. Роботодавці, серед яких і представники академічної спільноти інших ЗВО, активно залучалися до етапу формування цілей і РН ОНП, зокрема як рецензенти ОНП (відповідні рецензії наявні в матеріалах АС). Б. Аблаєв підкреслив актуальність ОНП, а також готовність брати здобувачів на практику (відповідний договір є в справі). Е. Берієв наголосив на гострій необхідності випускників ОНП для перекладу кримськотатарською мовою українського та міжнародного законодавства. З. Табачна підтвердила, що є партнером ОНП і зацікавлена в її розвитку. За результатами обговорення ОНП, згідно з наданим ЕГ витягом із протоколу № 2 від 28.10.2021 р., на засіданні кафедри була присутня А. Куртсеїтова, роботодавець та директор ГО «Кримська родина», пропозиції якої щодо збільшення годин для практичних дисциплін із кримськотатарської мови були підтримані робочою групою ОНП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На зустрічі з ЕГ керівник відділу сприяння працевлаштуванню та роботі з випускниками КНУТШ Р. Куриленко, повідомив, що одним із завдань його відділу є налагодження комунікації з випускниками ЗВО для запрошення їх як спікерів у контексті профорієнтування здобувачів. Водночас Р. Куриленко зауважив, що саме з випускниками ОНП роботи не веде. Проте випускники ОНП під час інтерв'ю з ЕГ підтвердили, що досі неформально (через соцмережі, месенджери, у телефонному режимі) спілкуються з НПП ОНП і вважають максимально позитивним здобутий освітній досвід, який їм допоміг для працевлаштування згідно з фахом і майбутнього кар'єрного росту. А. Фазілов, випускник ОНП, засвідчив регулярні зміни в ОК ОНП, які так само підтвердила його колега А. Бондаренко, зокрема у розширенні спеціалізації шляхом вивчення турецької мови. ЕГ також встановила, що формальних опитувань випускників ОНП не було і ніхто з присутніх на зустрічі випускників не висловив бажання брати участь в офіційних обговореннях ОНП, зважаючи на брак часу, а також цілковиту довіру щодо якості роботи НПП ОНП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Внутрішнє забезпечення якості освіти у ЗВО регламентується «Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (<https://bit.ly/41ptj2Y>). Ключовим підрозділом у здійсненні визначених політик Положення є відділ забезпечення якості освіти КНУТШ, який один раз на рік ініціює моніторинг думки здобувачів щодо якості освітнього процесу, результати якого оприлюднюються онлайн в узагальненому звіті (<https://bit.ly/3ZmNKZz>). До системи внутрішньої якості освіти залучені ще гарант ОНП та органи студентського самоврядування, які так само можуть бути ініціаторами відповідного моніторингу. Згідно з результатами опитування здобувачів, організованого гарантом у I семестрі 2022/2023 р. (матеріали додано на запит ЕГ), а також інтерв'ю ЕГ із представниками студентського самоврядування, серйозних недоліків ОНП виявлено не було, однак є відчутна потреба в збільшенні кількості навчально-наукових та методичних матеріалів, особливо україномовних. На зустрічі НПП з ЕГ гарант підтвердила необхідність активної розробки навчально-методичного забезпечення українською мовою як одну з її стратегій розвитку ОНП до 2030 р.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої

програми.

ОНП «Кримськотатарська філологія, англійська мова та переклад» проходить процедуру акредитації вперше. На зустрічі ЕГ із адміністративним персоналом ЗВО, керівник відділу забезпечення якості освіти Д. Щеглюк розповіла, що в КНУТШ з 2019 р., як правило, щосені, здійснюється аналіз проблем тих ОНП, що проходили акредитаційні експертизи в поточному навчальному році; відповідно до результатів такого аналізу, формуються механізми вдосконалення ОНП, які були враховані гарантом, про що вказано у відомостях СО. З огляду на отримані протоколи засідань, ЕГ пропонує надалі відповідні обговорення проводити також на засіданні кафедри тюркології з метою своєчасного реагування на «зовнішні» рекомендації ЕГ, ГЕР, НА, сформульованих у відповідних звітах за результатами попередніх акредитацій інших ОП КНУТШ.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЕГ констатує, що, згідно з принципами академічної свободи, учасники освітнього процесу мають можливість впливати на забезпечення якості ОНП. НПП залучаються до створення або оновлення ОНП та її ОК, що може бути мотивовано власною ініціативою, звертанням від зовнішніх стейкхолдерів чи результатами моніторингу думки студентів щодо якості ОНП. Процедури забезпечення якості освіти регламентовані інституційно низкою положень, з-поміж яких основним є «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (<https://bit.ly/3СуsoaA>). Відповідно до цього Положення, як пересвідчилася ЕГ, НПП отримують інформаційну та консультативну підтримку від Відділу забезпечення якості освіти у контексті моніторингу ОНП та її акредитації. Відповідно до зазначеної інформації на сторінці кафедри тюркології (<https://bit.ly/3IzRP97>), стейкхолдери можуть надсилати пропозиції на ел. пошту гаранта ОНП щодо якості ОНП. На зустрічах з ЕГ здобувачі, випускники, роботодавці підтвердили налагодженість неформалізованої комунікації з НПП ОНП для відгуків про освітній процес та для його вдосконалення. ЕГ вважає, що у ЗВО створено достатньо ефективну систему забезпечення якості освіти, яка дає змогу всім стейкхолдерам долучитися до проектування ОНП та її покращення.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони: У КНУТШ визначено процедури забезпечення якості освіти, регламентовані низкою відповідних положень. Формальні та неформальні опитування, онлайн платформи асинхронного навчання, спілкування у соцмережах або у телефонному режимі сприяють ефективній комунікації між усіма учасниками освітнього процесу задля його вдосконалення. Випускники ОНП працевлаштовані відповідно до своєї спеціалізації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: Внутрішньонормативні підстави для розробки проекту ОНП не були застосовані вчасно і, як наслідок, не було розроблено проект ОНП 2023 року. Відсутність в онлайн-доступі на сторінці кафедри тюркології узагальнених результатів опитувань здобувачів щодо якості ОНП. Здобувачі та випускники не були залучені до формальних процедур обговорення ОНП, зокрема на засіданнях кафедри або робочої групи. Під час розгляду питання про оновлення ОНП на засіданні кафедри тюркології представництво роботодавців було обмежене одним учасником. На засіданнях кафедри тюркології, присвячених моніторингу ОНП, не обговорюються результати акредитаційних експертиз інших ОП КНУТШ. Рекомендації: Слід вчасно реагувати на підстави для позачергового оновлення ОНП, зокрема на ті, що передбачені внутрішнім «Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ». До завершення цього навчального року слід розпочати системне, щосеместрове оприлюднення на сторінці кафедри тюркології результатів анонімного опитування здобувачів щодо якості ОНП. До початку наступного навчального року (2023-2024 н.р.) слід залучити випускників і роботодавців до проектування ОНП 2023 року шляхом анкетування або запросити на засідання робочої групи, а також оприлюднити на сторінці кафедри тюркології проект ОНП 2023 року. Також, починаючи з початку наступного навчального року (2023-2024 н.р.), ЕГ рекомендує під час розгляду питань про моніторинг, перегляд та оновлення ОНП періодично запрошувати здобувачів ОНП. З наступного навчального року (2023-2024 н.р.) ЕГ пропонує включати до обговорюваних питань на засіданні кафедри тюркології ті, які стосуються попередніх акредитацій інших ОП КНУТШ.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ дійшла висновку, що критерій 8 за більшістю своїх підкритеріїв (8.5, 8.6, 8.7) відповідає рівню В. У контексті інших підкритеріїв виявлено незначні слабкі сторони, а саме: не було враховано внутрішньонормативної вимоги щодо розробки проєкту нової ОНП після затвердження зовнішнього нормативного документа (підкритерій 8.1); на електронній сторінці кафедри тюркології відсутні результати опитувань здобувачів щодо якості освіти за даною ОНП (підкритерій 8.2), а також проєкт ОНП 2023 року (підкритерій 8.1); до формалізованих процедур моніторингу після розробки ОНП не залучалися здобувачі (підкритерій 8.2), роботодавці (підкритерій 8.3) та випускники (підкритерій 8.4). З огляду на те, що ці слабкі сторони можна усунути поступово до кінця поточного року, ЕГ оцінює рівень відповідності Критерію 8 як В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Встановлені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права, обов'язки, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та дотримуються під час реалізації освітньої програми. Статут Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Етичний кодекс університетської спільноти, Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Порядок вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Порядок запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Пам'ятка норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу Київського національного університету імені Тараса Шевченка та інші документи, що регулюють права та обов'язки, розміщені за посиланням та є доступними для всіх учасників навчального процесу (<http://surl.li/TFPW>). Аналіз "Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка", інших нормативних документів, проведені зустрічі ЕГ зі здобувачами та НПП підтвердили доступність і публічність інформації для учасників освітнього процесу. Під час акредитаційної експертизи ЕГ переконалася у тому, що здобувачі ОНП ознайомлені зі статутом, своїми правами, обов'язками та процедурами участі в реалізації освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проєкт з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На час проведення акредитаційної експертизи відповідний проєкт ОНП 2023 року ще не був розроблений і оприлюднений для громадського обговорення. Проєкт 2021 року відсутній на сайті ЗВО, оскільки існує практика заміни проєкту на остаточну редакцію ОНП. Проєкти освітніх програм відповідного рівня вищої освіти розміщують на сайті Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка у розділі "Магістратура. Описи освітніх програм та програми навчальних дисциплін (денної форми навчання)" (<http://surl.li/FCCQR>). Спосіб розміщення проєктів на час проведення експертизи можна переглянути на прикладі інших ОП Інституту. На зустрічі з гарантом ОНП було підтверджено, що ЗВО оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті проєкти ОП з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін. Для надсилання зауважень та пропозицій до ОНП "Кримськотатарська філологія, англійська мова та переклад" на сторінці кафедри тюркології вказано електронну пошту скриньку гаранта (maldiva.doll@gmail.com). Також у відкритий доступ до початку дистанційної експертизи була опублікована інформація про відкриті зустрічі з експертами НАЗЯВО (<http://surl.li/FDSXJ>). ЕГ пропонує в майбутньому удосконалити процедуру обговорення ОНП: для зручності та вчасного інформування представників усіх груп стейкхолдерів публікувати на відповідній сторінці кінцеві терміни обговорення, а також отримані пропозиції із зазначенням ступеня їхньої врахованості робочою групою ОНП після завершення громадського обговорення.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Зміст ОНП, навчальний план та робочі програми нормативних ОК оприлюднені на сайті Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, на який можна перейти за посиланням з офіційної сторінки ЗВО (<http://surl.li/FCCSD>), що дає можливість вступникам зробити свідомий вибір майбутньої професії, та зрозуміти цілі, очікувані результати навчання за даною ОНП іншим заінтересованим сторонам. Також навчальний план розміщений у особистих кабінетах здобувачів ОНП у електронній системі Triton Student, що було продемонстровано ЕГ під час онлайн огляду матеріально-технічної бази ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильна сторона: Учасники освітнього процесу на даній ОНП мають відкритий доступ до інформації про свої права та обов'язки, які чітко визначені у нормативних документах ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Недолік: Чинна процедура обговорення ОНП потребує вдосконалення, оскільки відсутня практика публікації кінцевих термінів обговорення та отриманих пропозицій після завершення процедури громадського обговорення ОНП. Рекомендації: Під час процедури обговорення ОНП 2023 року ЕГ рекомендує оприлюднювати також пропозиції зацікавлених сторін (стейкхолдерів), що надійшли під час відкритого обговорення змін до ОНП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОНП загалом відповідає вимогам критерію 9. ЕГ підсумовує відповідність даного критерію рівню В, оскільки існують незначні недоліки, пов'язані з недосконалою процедурою обговорення ОНП (часткова відповідність вимогам підкритерію 9.2), які можна оперативнo усунути у зазначений вище термін.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B

Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6 . Людські ресурси	B
Критерій 7 . Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8 . Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9 . Прозорість та публічність	B
Критерій 10 . Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>23273_23381_програма візиту_змінена.pdf</i>	<i>iZXkTrA2KCGRLy6fxBWaZAhgVxYHWqvjXhN75z2t pEg=</i>

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Чик Денис Чабович

Члени експертної групи

Косович Ольга Василівна

Мацкевич Андрій Романович

Чернявська Олександра Дмитрівна